

DIPLOMADOLGOZAT

Fülöp Martin Bálint

2023

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem

**Nyugdíjcélú megtakarítások vizsgálata egy
konkrét kutatás alapján**

Konzulesek:

Dr Tóth Eszter Ilona

Egyetemi docens

Mucsics F. László

Mesteroktató

Készítette:

Fülöp Martin Bálint

Vezetés és Szervezés szak

Emberi erőforrás menedzsment és

szervezetfejlesztés szakirány

nappali tagozat

1. Tartalom

1. Bevezetés.....	1
2. Szakirodalmi áttekintés	4
2.1. A diplomadolgozatomban az alábbi alapfogalmak jelentését tisztázom ebben a fejezetben.	4
2.2. Magyarország helyzetének bemutatása infláció és GDP szempontból.....	5
2.3. Népeség, népmozgalom mutatói	8
2.4. Népeség bemutatása gazdasági szempontból	17
2.5. Megtakarítások, megtakarítási hajlandóság Magyarországon, és az EU-ban.....	20
2.6. Nyugdíjrendszerek bemutatása Magyarországon és EU viszonylatban	21
2.7. Svéd nyugdíjrendszer.....	24
2.8. Nyugdíjcélú megtakarítások Magyarországon.	26
3. ANYAG ÉS MÓDSZERTAN	29
4. Eredmények.....	33
5. Következtetések és javaslatok.....	42
6. Összefoglalás.....	44
7. IRODADLOMJEGYZÉK.....	47

2. Bevezetés

BSC szakon pénzügyet tanultam. Amikor ezen a képzésen végeztem a szakdolgozatomat a megtakarítási szokások vizsgálatából írtam. Szakdolgozatomban több területet érintettem, többek között a megtakarítási hajlandóságot, pénzügyi attitűdöket és konkrét értékeket egy kérdőív és a szakirodalom segítségével. Megpróbáltam kapcsolatot keresni az iskolai végzettség, a jövedelem mértéke, az otthonról hozott szokások stb. és a megtakarítási tudatosság, havi szintű megtakarítási mérték között. Ezek között sikerült szoros kapcsolatokat találni. Ebből eredően MSC képzésen szerettem volna egy kisebb, de szerintem annál fontosabb szegmensre fókuszálni, ami a nyugdíj célú megtakarítások. Ezt a témát több szempontból is fontosnak tartom. Egyrészt család szinten foglalkozunk pénzügyi termékek értékesítésével generációkon át már több mint 90 éve. A biztosítási termékek mellett több megtakarítási terméket is értékesítünk. Tapasztalatomból eredendően azt érzem, hogy az emberek nem veszik ezt a témát annyira komolyan amennyire szerintem kellene erre hangsúlyt helyezni. Megszokták, hogy ha adózunk akkor lesz is nyugdíjünk, illetve nem figyelnek oda az egyre többször módosuló törvényekre, rendeletekre, ami által nagy veszélybe kerülhet a családban lévő fiatalabb generáció, illetve a jelenleg felnőtt korúak jövedelme és anyagi biztonsága. Társadalmunkra jellemző az elöregedő társadalom, egyre kevesebb az adófizető aktív munkavállaló, egyre kevesebb gyermek születik a támogatások ellenére is, a nyugdíjas korúak száma pedig egyre csak növekedik. Egyszerűen azt látom, hogy ha valaki nem fog gondoskodni Önmagáról, akkor abban az esetben a gyerekeik fognak. Véleményem szerint jelen pillanatban az online tér nagy jelentősége miatt az emberek pillanatnyi boldogságot szeretnének magunknak tudni, és ha erre nem áll rendelkezésre jelen pillanatban elég forrásuk, akkor egyből a hitelek felé kanyarodnak. Amikor ezt megteszik, akkor nem mérlegelnek, ezáltal egy óriási spirálba kerülnek. Nemrég a médiában azzal találkoztam egy karácsonyi időszakban, hogy azt reklámozták, hogy ha az embernek ajándékokra nincs elég forrása, akkor nyugodtan vegyen fel hitelt, és azt majd a következő időszakban visszafizeti. Volt egy másik hasonló kampánya egy pénzintézetnek, ami ugyan ezt reklámozta csak nyaralásra vonatkozóan. Én szerintem ez egy nagyon rossz irány. Hiszem, hogy két ugyan olyan jövedelemmel rendelkező egyén nagyban tud különbözni egyik a másiktól.

Gondolatom szerint a kulcsfontosságú része a jövedelem elköltésekor az, hogy mire és hogyan. Mikroökonómia tantárgyból már jól megtanultuk, hogy a jövedelmet végtelen módon el lehet költeni, de az nagyon nem mindegy, hogy hogyan. Az, hogy mennyire jól gazdálkodunk pedig a pénzügyi tudatosság és az új információkra való nyitottság fog határt szabni.

Diplomadolgozatomban be fogom mutatni, hogy hogyan változott az országban az infláció, és ennek milyen hatásai vannak a háztartásokra, illetve hogyan változott az utóbbi időben az ország GDP-je. Továbbá fogok foglalkozni azzal is, hogy milyen az országunkban jellemző megtakarítási hajlandóság, mennyire vagyunk tudatosak, és milyen pozíciót foglalunk el az Európai Unió országaihoz képest, a munkáltatók mekkora hangsúlyt helyeznek a nyugdíj problémára, és mennyire támogatják béren kívüli juttatásokkal a munkavállalóikat. Ki fogok térni a különböző problémákra, és hogy erre milyen konkrét megoldásokat tudunk találni, amik államilag támogatottak.

Nagyon fontosnak tartom a fogyasztók megfelelő információval való ellátását. Célom, hogy akár a diplomadolgozatommal akár a munkám során egyre több embernek felnyissam a szemét és meg tudjam mutatni, hogy ha valaki jó pénzügyi kultúrából sajátítja el a későbbi pénzügyi működését, vagy ha nem ilyen kultúrából jön, akkor legyen nyitott az információkra. Jelen pillanatban 2 állással rendelkezem. Anyaggazdászként dolgozom egy helyi vállalatnál, illetve pénzügyi értékesítőként annál a cégnél, ahol családirag ott vagyunk már több évtizede. A képzés által (vezetés és szervezés MSC) ha bármikor vezetői pozícióba kerülök, és a vállalat politikája megengedi, biztosan nagy hangsúlyt fogok fektetni a beosztottjaim pénzügyi edukációjára akár céges keretek között, akár külső fórumok által. Vezetőként nagyon fontos, hogy a munkavállaló mennyire elégedett az életével, munkahelyével, vezetőjével. Hiszem, hogy ha egy munkáltató nagy hangsúlyt tud fektetni a munkavállalók pénzügyi képzésére, az a munkavállaló elégedettebb lesz mind a munkahelyével mind önmagával.

A szakirodalom és a kérdőívem segítségével vizsgáltam az alább felállított hipotéziseimet, melyek a következők:

H1₀: A megkérdezettek alacsony %-a érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat.

H1: Nem igaz, hogy a megkérdezettek alacsony %-a érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat.

H2₀: A megkérdezettek alacsony %-a van tisztában a nyugdíjcélú megtakarítások működésével.

H2: Nem igaz, hogy a megkérdezettek alacsony %-a van tisztában a nyugdíjcélú megtakarítások működésével.

H3₀: A magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők fontosabbnak érzik a nyugdíj célú megtakarításokat.

H3: Nem igaz, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők fontosabbnak érzik a nyugdíjcélú megtakarításokat.

H4₀: Minél magasabb egy kitöltőnek a jövedelme, annál többet fizet nyugdíj célú megtakarításra.

H4: Nem igaz, hogy minél magasabb egy kitöltőnek a jövedelme, annál többet fizet nyugdíj célú megtakarításra.

3. Szakirodalmi áttekintés

A szakirodalmi áttekintés során be fogom mutatni Magyarországot, illetve az Európai Unió helyzetét azon szempontok alapján, amiket lényegesnek tartok a témával kapcsolatban.

3.1. A diplomadolgozatomban az alábbi alapfogalmak jelentését tisztázom ebben a fejezetben.

Egy adott ország **GDP**-je az ország gazdasági teljesítményének mérésére használt mutató. Az adott országban adott évben előállított termékek és szolgáltatások összértéke (SAMUELSON és NORDHAUS 2016).

Az **infláció** tartós árszínvonal növekedést jelent, egységnyi pénz értékromlását fejezi ki. Ezt az adatot Magyarországon hivatalosan a KSH közli meghatározott időszakonként. Ezt egy adott termékkosár árváltozását mérik (BOROS et al. 2013).

Az **átlagkereset** az a alapállomány-csoportonkénti keresettömeg és az ahhoz kapcsolódó átlagos állományi létszámnak a hányadosa. (ksh.hu, 2019)

Nyugdíjasnak az tekinthető, aki betöltötte az öregségi nyugdíjkorhatárt, és a nyugdíjbiztosítási járulékot az előírt évek által megfizette. (ec.europa.eu, 2023)

Állami nyugdíj: A társadalombiztosítás által folyósított járadék. (kormanyhivatal.hu, 2019)

Kiegészítő nyugdíj: a nyugdíjcélú megtakarításokban felhalmozott megtakarítás. (kormanyhivatal.hu, 2019)

Megtakarítás: A jövedelemnek az a része, amelyet nem költünk el. (mnb.hu, 2023)

A **megtakarítási hajlandóság:** a jövedelemből egy adott egységből a megtakarítás növelésére fordított rész. (SAMUELSON és NORDHAUS 2016)

3.2. Magyarország helyzetének bemutatása infláció és GDP szempontból

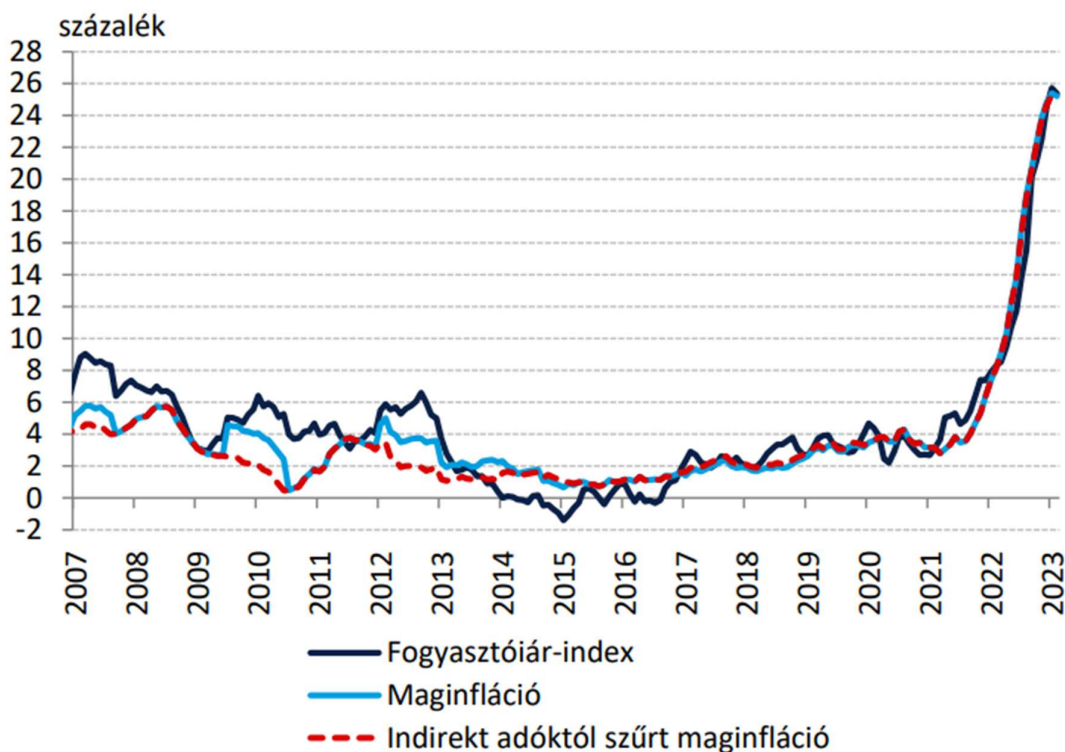
Infláció fogalma: Az infláció a pénz vásárlóerejének csökkenése, az árak, árszínvonal folyamatos növekedése. Pénzromlásnak is nevezik az inflációt. Az inflációt árszínvonal változásának mérték alapján is meg tudjuk különböztetni. (elemzeskozpont.hu, 2023)

- Kúszó, lassú infláció jelentése: olyan infláció, ami mindössze csak néhány százalék évente. Ez az optimális mérték, azaz a jegybank egyik célja az infláció alacsony szinten tartása.
- Vágtató infláció jelentése: a kúszó (lassú) inflációnál nagyobb, de még a gazdaság ezen növekedési ütemben egyensúlyban tartható.
- A hiperinfláció fogalma: minden olyan esetet, amikor az infláció több mint tíz százalékos növekedést mutat hiperinflációnak nevezünk. Ilyen jelenségkor a gazdasági egyensúly felborul, egyensúlyvesztéssel jár.

Az egyik fő ok, amikor egy gazdaságban megnövekedik a pénznek a mennyisége. A jegybankok monetáris politikájukkal tudják szabályozni a forgalomban lévő pénzmennyiség mértékét, ami hatással van az inflációra. A növekvő pénzmennyiség a gazdaságban inflációt gerjeszt, amikor a pénzmennyiség csökken az ellentétes hatást vált ki. Az eszközvásárlás, lehetőség a jegybankoknak az infláció szabályozására. Ilyen például a kötvényvásárlás, amikor a kötvényekért cserében pénzt ad a jegybank, ami növeli a pénzmennyiséget a gazdaságban. A pénzmennyiség növekedése mellett az úgynevezett ár-bér spirál (munkaerőhiány a gazdasági növekedés hatására), akkor megnövekednek a bérköltségek (költség infláció). A cégek a bérköltségek növekedését a termékeik és szolgáltatásaik árába beárazzák, így az infláció növekedik. (elemzeskozpont.hu, 2023)

A statisztikai hivatalok egy úgynevezett fogyasztói kosár alapján mérik az inflációt. A fogyasztói kosár a háztartások megélhetési költségeit tartalmazza. Ha ez a költség növekedik, akkor az alapján infláció növekedést mutatnak ki. Ebben a fogyasztói kosárban körülbelül 1500 tétel van eltérő súlyozással, amelynek árát a statisztikai hivatal mintavételezéssel szerzi be, és a mintavétel során kiszűrik az akciós termékeket, amik ár torzítóként hatnak a kosárra. Ezután vizsgálják a fogyasztói árak változását. (elemzeskozpont.hu, 2023)

Véleményem szerint infláció meghatározása megtakarításoknál azért fontos, mert hozamsökkenést, vagy esetlegesen tőke vásárlóértékére is hatással van. Az 1. ábra mutatja be az infláció alakulását az utóbbi években. Az utóbbi 2 évben kimagaslóan magas infláció lehet megfigyelhető. (mnb.hu, 2023)

1. ábra: Az infláció alakulása 2007 és 2023 között

Forrás: mnb.hu, 2023

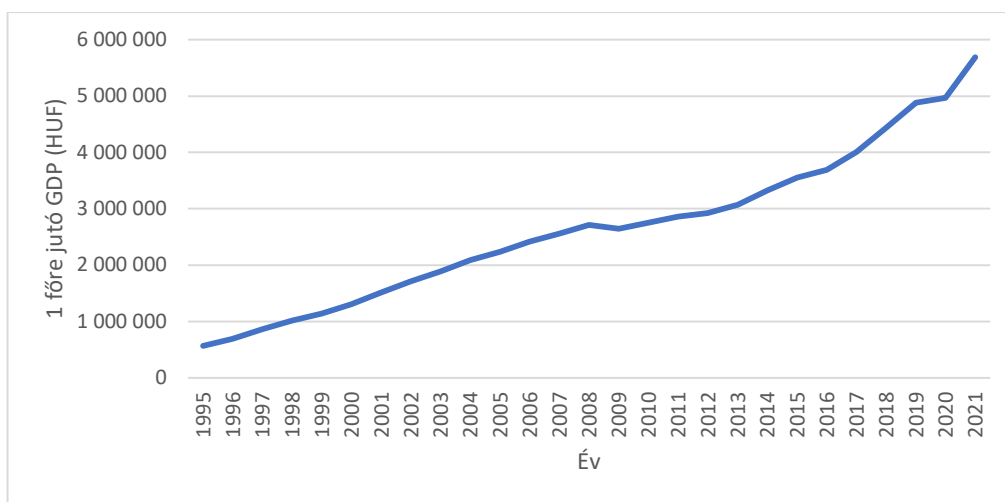
GDP jelentése: GDP angol kifejezés, Gross Domestic Products szavak rövidítése, bruttó nemzeti termék a jelentése, azaz egy ország lakossága és vállalatai által megtermelt javak összes értéke. A mutatónak két típusát számítják. A nominális GDP, ez valójában az ország lakossága vállalkozásai által megtermelt javak pénzben kifejezett értéke, de nem tartalmazza az infláció hatását. Ebből kifolyólag fontos a Reál GDP számítása, ami már az infláció értékkel korrigálja a nominális GDP mutatót. (elemzeskozpont.hu, 2023)

- A nominál gdp számítása során a fogyasztás és beruházások összegének értéke kerül összeadásra, amihez az exportált javak összegének értékét hozzáadják, és az importált javak összegét levonják.
- nominális GDP= fogyasztás + beruházások + export + import. A reál GDP kiszámításához szükséges az úgynevezett GDP deflátor, amely az árszínvonal változását mutatja.

$$\text{reál GDP} = (\text{nominális GDP} / \text{GDP-deflátor}) * 100$$

Az egy főre jutó GDP mutató számítása során a GDP értékét elosztják az ország lakosságával, így megkapjuk, hogy egy lakosra mennyi GDP jut. Ez a mutató meghatározza, hogy más országokhoz képest az adott országban milyen magas az életszínvonal. (elemzeskozpont.hu, 2023)

Az 2. ábra mutatja Magyarországon az egy főre jutó GDP alakulását 1995-2021-ben. GDP oldalról az országunkban egy javuló tendencia figyelhető meg az utóbbi években, ahogy azt az alábbi ábra is mutatja. (ksh.hu, 2022)

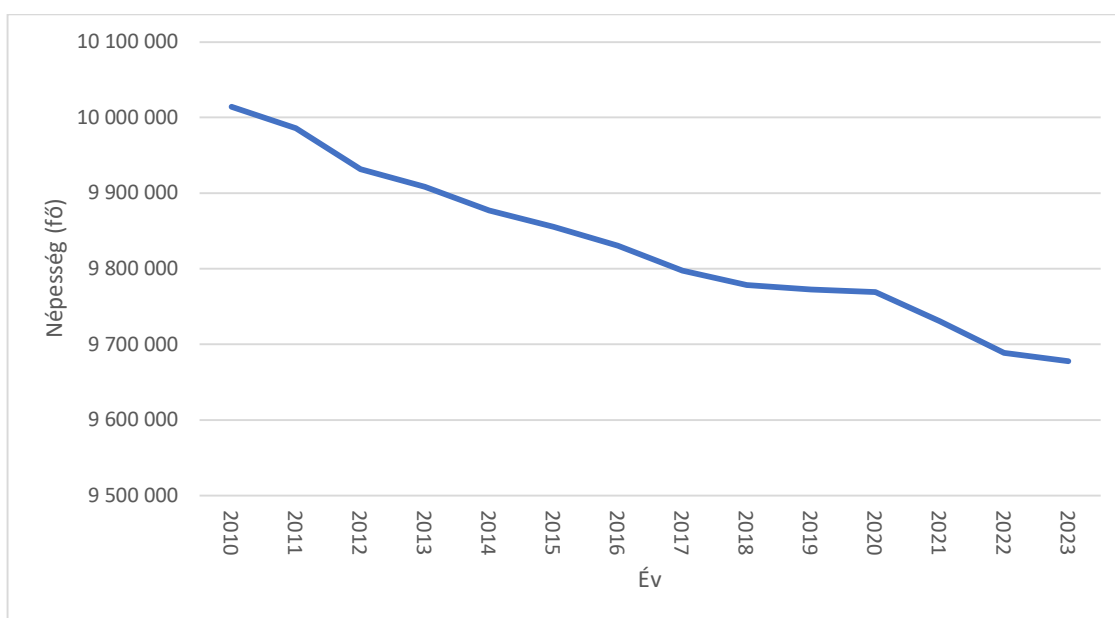
2. ábra Az egy főre jutó GDP alakulása Magyarországon (HUF)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2022

Az Európai Unió egy főre jutó GDP átlagos értéke 28 820 EUR az eurostat szerint 2022-ben. Magyarországon az elemzés szerint 14 370 EUR volt az egy főre jutó GDP ebben az évben. Ez az Európai Unió átlagához viszonyítva annak a 49%-a. A legjobban teljesítő EU tagállam Luxemburg volt a 83 940 EUR értékkel, míg a legutolsó helyen Szerbia áll a 6100 EUR értékkel az elemzés szerint (europa.eu, 2023)

3.3. Népeség, népmozgalom mutatói

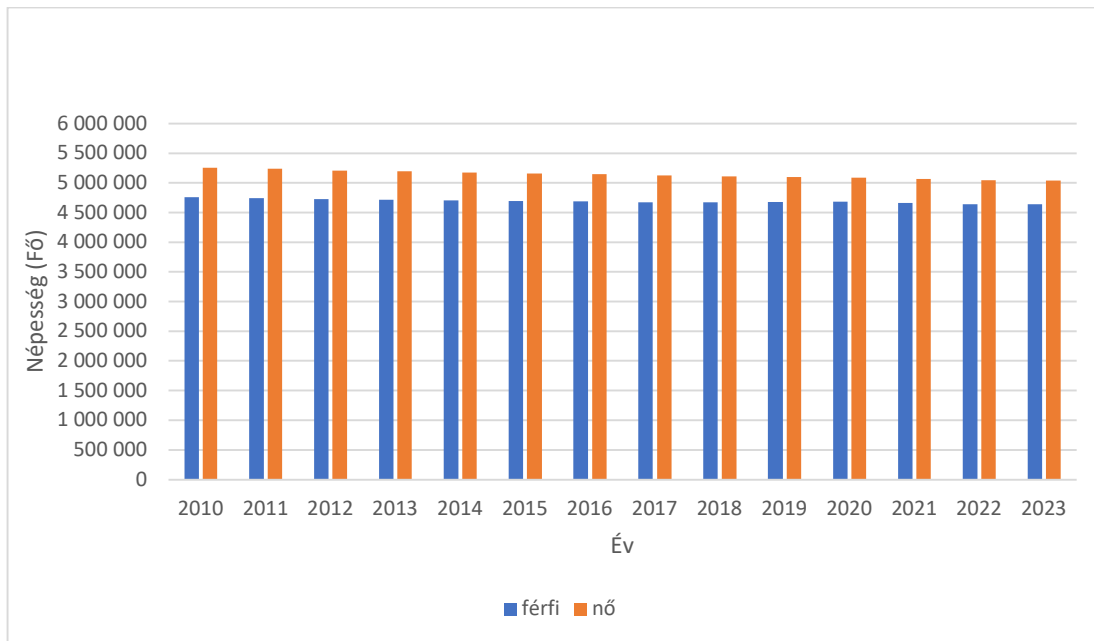
Első lépésként be szeretném mutatni a népességének alakulását Magyarországnak. Országunknak sajnos egyre jobban csökken az ország népességének a száma. Az adatok forrását a Központi Statisztikai hivatal weboldaláról vettem alapul, és ezt a 3. ábrában foglaltam össze a 2010-2023-ig terjedő időszakra. 2010-ben 10.014.324 fő feletti számot mutatott az országnak a népessége. Ettől az évtől egy egyirányú csökkenést lehet felfedezni. 2023-ban már csak 9.678.000 főből áll a társadalom. Erre az időszakra vonatkozóan ez 336.424 magyar ember „tűnt el” az országból. Ez a 2023-as adatnak a 3,5 %-a. (ksh.hu, 2023)

3. ábra Magyarország népességének alakulása 2010-2023

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

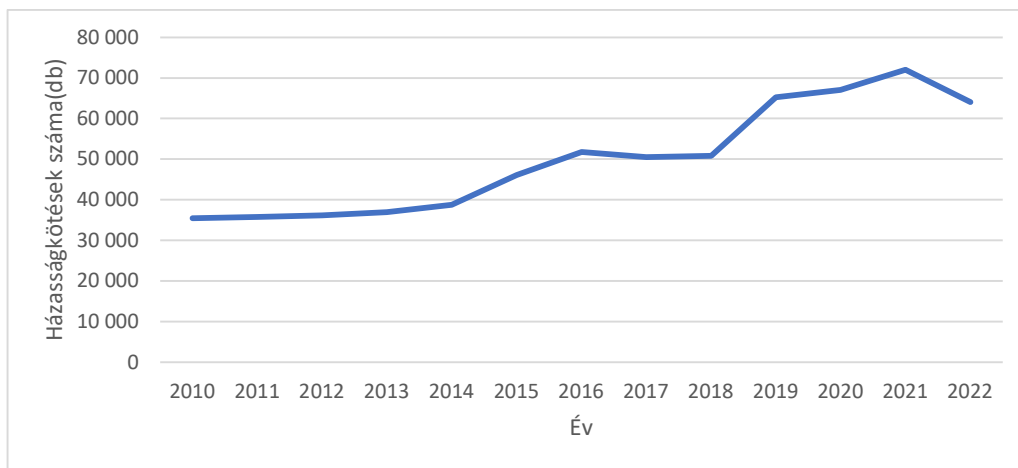
Magyarország népességösszetétele a nemek arányában az 4. ábra mutatja. Jelenleg 5.037.000 nő van a 2023-as adat szerint, és 4.641.000 férfi. Ez azt jelenti, hogy a társadalom 52%-a nő és 48%-a férfi. Az 1000 férfire vonatkozó nők száma pedig 1085 fő. (ksh.hu, 2023)

4. ábra Népesség megoszlása nemek szerint Magyarországon (2010-2023)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

Az 5. ábra a Magyarországon megkötött házasságkötések számát mutatja évente. Ezt azért tartottam lényegesnek, mert egy háztartás sokkal könnyebben ki tud gazdálkodni egy megtakarítást, mint egy egyén, másrészt a felosztó kirovó rendszer adottságaiból a házasság lényeges azzal kapcsolatban, hogy hány gyerek születik. Én úgy gondolom, hogy minél több a házasság, annál több gyermek fog születni. Jól látható, hogy 2010-2014-ig nem volt tapasztalható nagy emelkedés. 2014-től pedig elkezdett emelkedni a házasságkötések száma. 2018-tól drasztikus növekedés figyelhető meg. Véleményem szerint ez a kormányunk által létrehozott családtámogatási programoknak köszönhető. Ennek a jelentőségét a diplomadolgozatom következő részében fogom kifejteni. (ksh.hu, 2023)

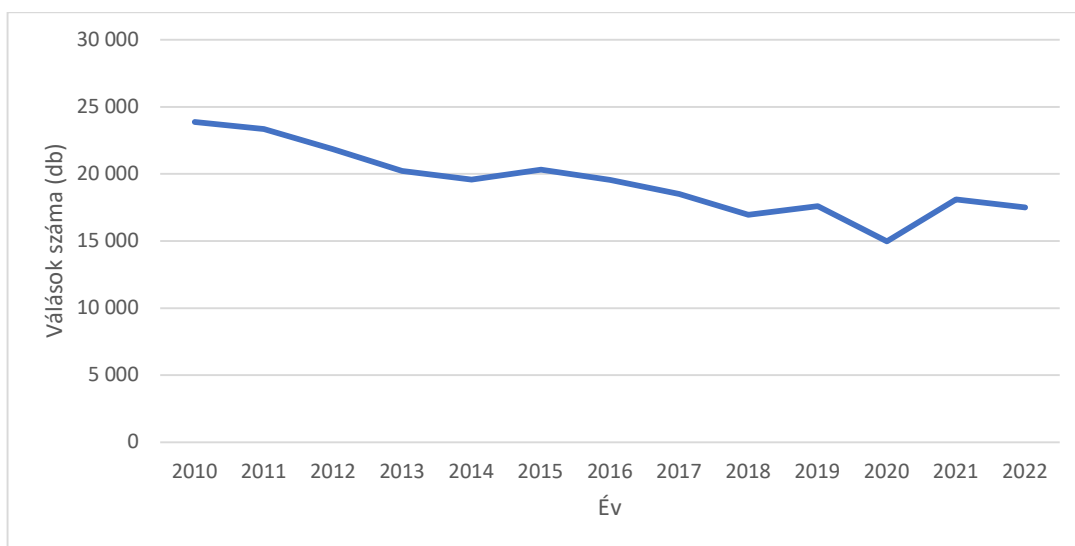

5. ábra A házasságkötések száma Magyarországon évente (2010-2022)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

A 6.ábrán látható a KSH adatai alapján a Magyarországon történő válásokat a 2010-2022 időszakra. 2010-2020-ig egy csökkenő tendencia figyelhető meg, majd 2021-ben egy növekedés. (ksh.hu, 2023)

2020-tól az emelkedés az az én véleményem szerint több okból is eredhet. Egyrészt a pandémiás helyzet. Ez azért volt negatív hatással a házasságokra, mert az embereknek hosszú ideig összezárvra kellett élniük, ami konfliktusok vezethetett sok esetben, másrészt pedig sokakat motivált az időszakban az, hogy ha összeházasodtak (sokszor nem megfontoltan) azt túl hamar tették. Mindezt azért, hogy tudjanak élni az Állam által nyújtott családtámogatásokkal.

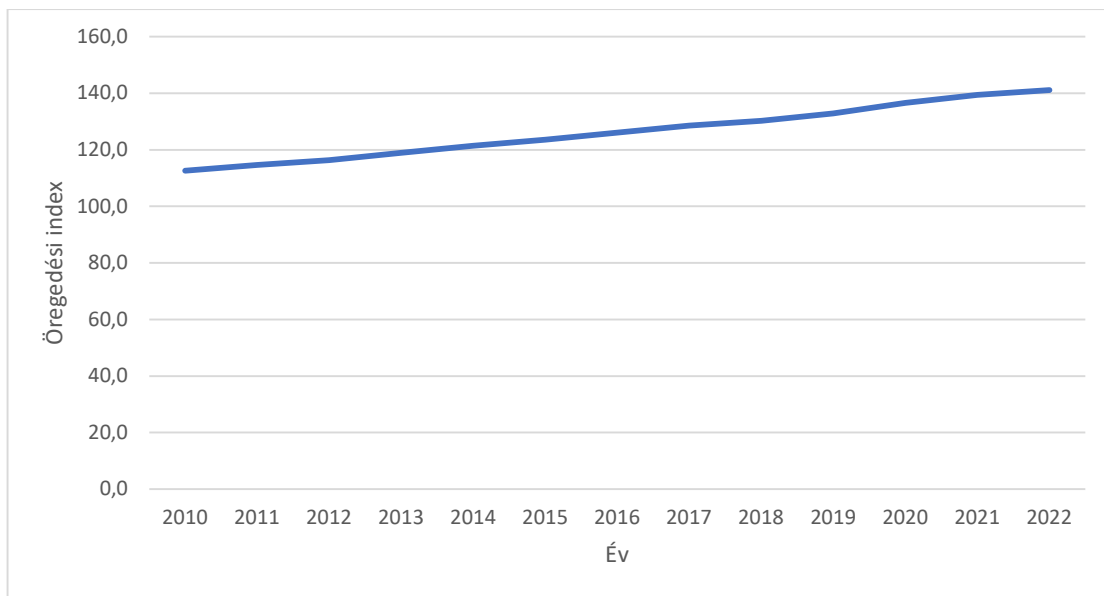

6. ábra Válások száma Magyarországon 2010-2022

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

A 7. ábra Magyarország öregedési indexét mutatja. Az öregedési index azt fejezi ki, hogy hány darab 65 éves vagy annál idősebb jut a 14 éves, vagy annál fiatalabb népességre. Magyarországon ez a szám drasztikusan növekszik. (ksh.hu, 2020)

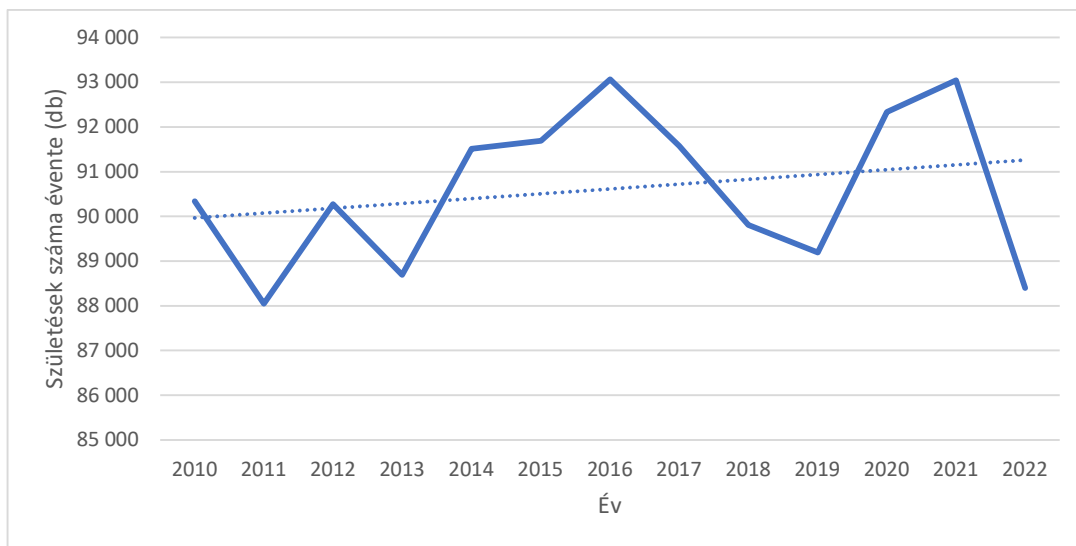
Az 7. ábra szerint 2011-ben 100 gyermekre és fiatalokra 115 idős jut, míg ez a szám 2022-ben 141,2 volt. Ez is azt mutatja számunkra, hogy társadalmunkra az előregedés jellemző. Egyre több az „eltartandó” és egyre kevesebb lesz az a gazdaságilag aktív népesség, akiknek el kell tartani a népességnek ezt a részét. (ksh.hu, 2023)

7. ábra Öregedési index Magyarország (2010-2022)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

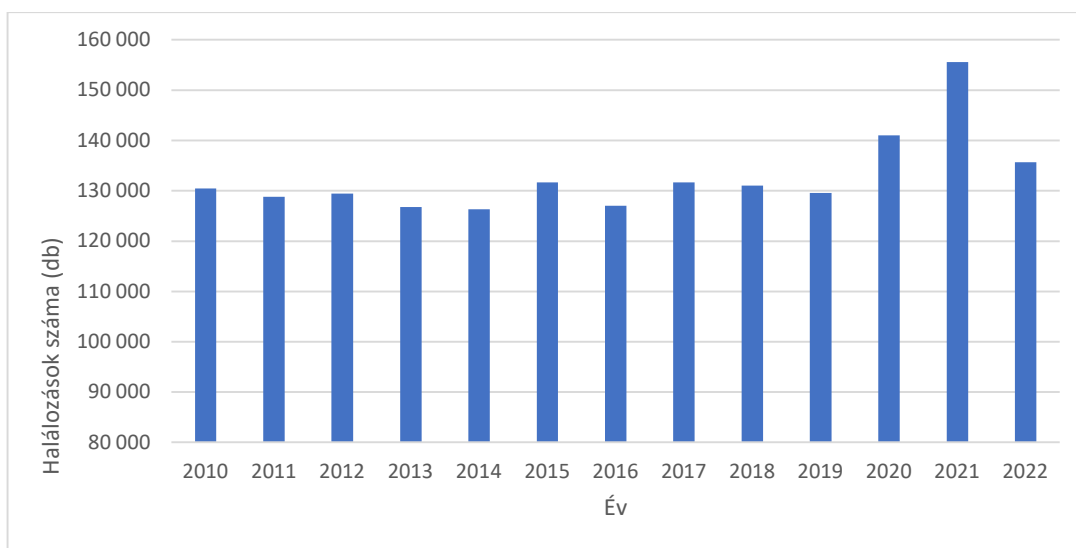
Magyarországon az utóbbi időben növekvő tendencia mutatkozik meg a gyermekek születésénél ahogy a 8. ábra mutatja, de ez a szám 2019-ben és 2022-ben drasztikusan kevesebb mint a többi évben. 2021-ben 93039 gyerek született az országban, míg ez a szám 88400-ra esett vissza 2022-ben. A felosztó kirovó működésű nyugdíjrendszerre ez sincsen jó hatással, ugyanis minél kevesebb gyermek születik, annál kevesebb adófizető állampolgár van. (ksh.hu, 2023)

8. ábra Az élveszületések száma Magyarországon (2010-2023)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

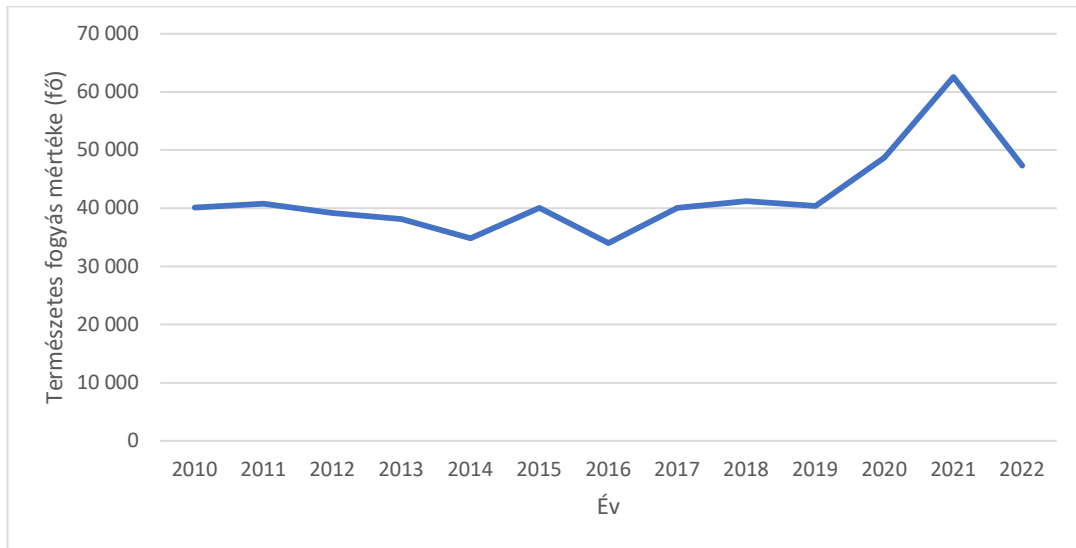
Magyarországon a halálozási adatokat a 9. ábra jellemzi. 2020-ig nem volt megfigyelhető nagyobb számú növekedés. 2021-ben viszont ez a szám a COVID-19 miatt 155 000 halálozást mutatott. Ez hatalmas szám a 2010-ben lévő 130 000 számhoz képest. 2022-ben már egy csökkenő tendencia figyelhető meg, ez köszönhető a járvány „elvonulásának”. (ksh.hu, 2023)

9. ábraA halálozások száma Magyarországon (2010-2022)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

Az országban a természetes fogyás megnövekedett értéke a pandémiához köthető. Ez negatív hatással van a népességre. Ennek köszönhető az 9.ábrán látható sokkal magasabb halálozási darabszámnak és a fent említett oknak. A 10. ábra a halálozások, és az élve születések különbségét mutatja. Mindaddig amíg ez a szám negatív előjelű, addig az országunknak a népessége csökkenni fog. Véleményem szerint ez alól kivételt jelenthet egy nagyobb mértékű migrációnak, ami pozitív hatással lehet erre a mutatóra. (ksh.hu, 2023)

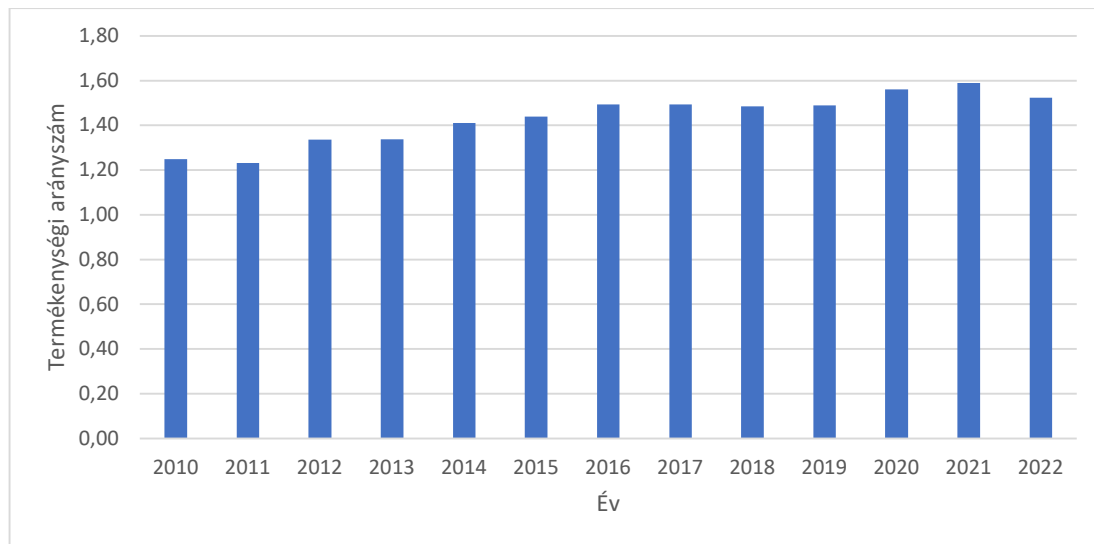
10. ábra A természetes fogyás száma Magyarországon (2010-2022)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

„A teljes termékenységi arányszám azt fejezi ki, hogy egy nő élete folyamán hány gyermeknek adna életet, ha az adott év kor-szerinti termékenységi viszonyai tartósan (a reprodukciós időszak teljes terjedelmére) megmaradnának. A mutató kiinduló alapját képezi a reprodukciós számításoknak, és azt fejezi ki, hogy az adott gyermekvállalási magatartások mellett a szülőképes korú felnőtt népesség milyen mértékben reprodukálná önmagát gyermekeiben.” (ksh.hu, 2020)

Magyarországon ez a szám növekvő tendenciát mutat az utóbbi évek során 2010-ben 1.25 volt, 2021-re pedig 1,59. Véleményem szerint az lenne az optimális a népesség megtartásához/növeléséhez, ha ez a szám 2,0 vagy annál nagyobb értéket tudna produkálni. Ha nagyobb lenne mint 2, akkor már a népesség növekedésnek tudnak indulni. Nyilván növekedésről akkor tudunk beszélni, amikor az élve születés több mint a halálozás.

Az Európai unióban ez az arányszám Magyarországgal hasonlóan növekszik. 2010-ben 1,57 volt a termékenységi arányszám az Európai unió átlaga, míg 2020-ban 1,58. Magyarországon sokkal nagyobb növekedés ment végbe (ahogy azt a 11. ábra mutatja). Azt gondolom, hogy ez a családtámogatásoknak köszönhető. Érdekesség, hogy ez a mutató 2021-ben Franciaországban volt a legmagasabb 1,84 értékkel, és Máltán a legalacsonyabb 1,13-as értékkel. (ec.europa.eu, 2023), (ksh.hu, 2023)

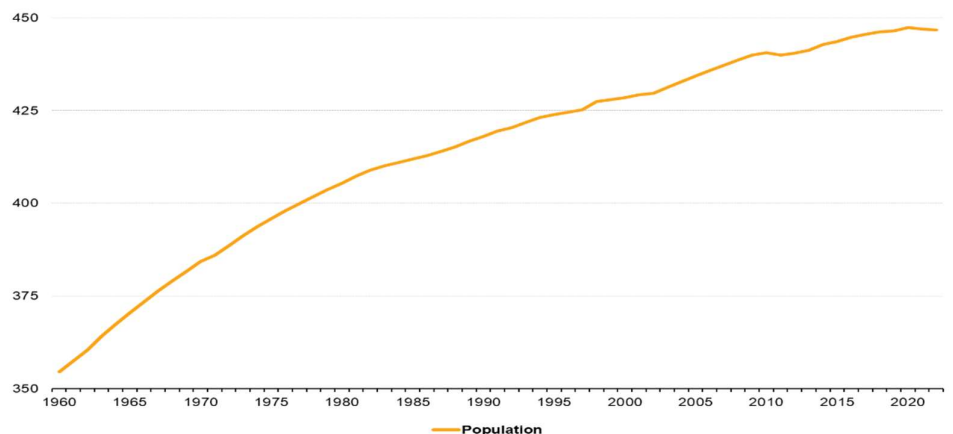
11. ábra Teljes termékenységi arányszám Magyarországon (2010-2022)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

A Covid-19 pandémia hatására az Európai unió populációja negatív irányba változott. 447 000 000 főről 446 800 000 főre. Erre pozitív hatással volt a migráció által. Az Eu-ban 531 000 -el több halálozás volt 2020-ban, mint 2019-ben, 2021-ben pedig 113 000 halálozással növekedett ez a szám. Hosszú időre visszatekintve, az Európai unós népesség 1960 óta 354,5 millióról 2022-re 446,8 millióra növekedett. Ez 92,3 millió emberrel jelent többet. (ec.europa.eu, 2022)

Az Európai Unió populációs rátája fokozatos lassulást mutat (12.ábra). Átlagosan 2005-ig 3 millió fővel növekedett a népesség, de a 2005 utáni időszakra ez a szám lecsökkent 700 000-re. Az alábbi ábra mutatja ezeket az adatokat. (ec.europa.eu, 2022)

Population, EU, 1960-2022
(at 1 January, million persons)

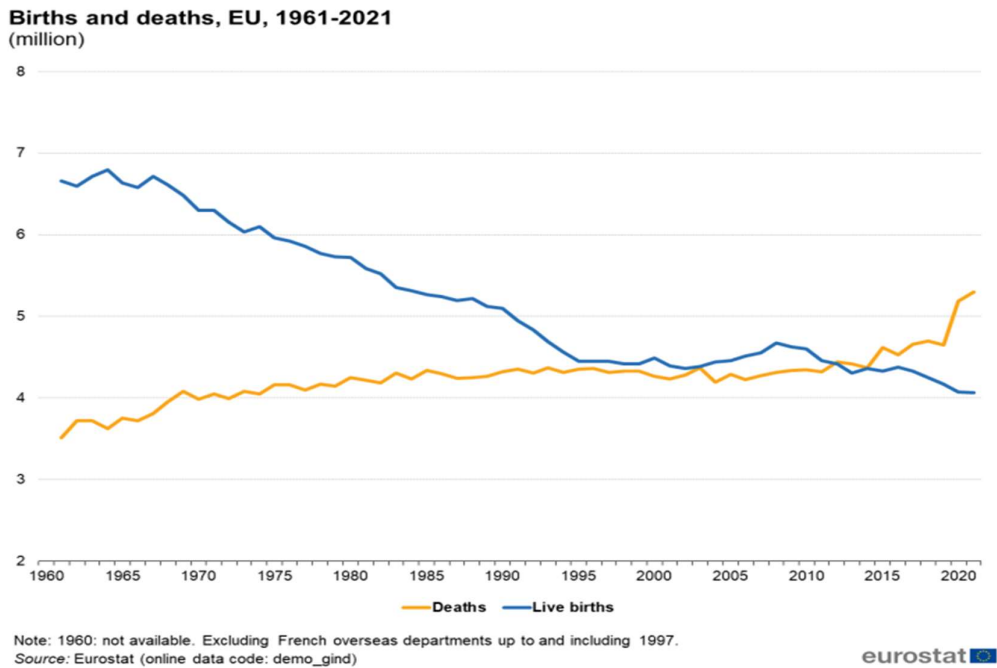
Note: Excluding French overseas departments up to and including 1997. Breaks in series: 1991, 1998, 2000-01, 2008, 2010-12, 2014, 2015, 2017, 2019, 2021 and 2022.
Source: Eurostat (online data code: demo_gind)

eurostat

12. ábra Európa populációja 1960-2022

Forrás: ec.europa.eu, 2022

A természetes szaporodás az EU-ban 2011-ig pozitív volt, aztán 2012 től negatív irányt vett. 2011-ben egy teljes változás volt megfigyelhető az élve születés és a halálozás arányaiban. 2020-2021-ben a nettó migráció már nem tudta az arányszámot kompenzálni, ezért csökkent az EU össznépessége. 2021ben a halálozás továbbra is erőfölényben volt a születéssel szemben, ami az említett népeség negatív természetes változást eredményezi. A fent leírtakat az 13. ábra szemlélteti.

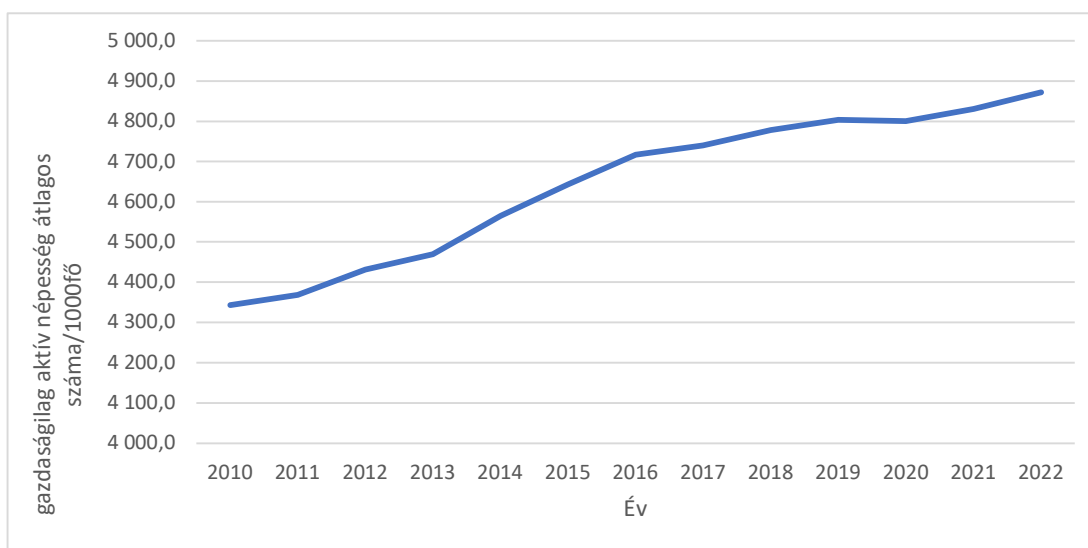
13. ábra Születések és halálozások az EU-ban 1960-2020

Forrás: ec.europa.eu, 2022

Az EU lakosságának egésze 2021-ben enyhén csökkent (-0,4/1000fő), de ez a változás nem volt egyenletes az Európai Unió tagországai között. Összesen 17 tagállamban nőtt a népesség, és 10 államban csökkent. A legnagyobb népességnövekedési rátát Málta érte el 8,0/1000 fő feletti növekedéssel. A legnagyobb csökkenést Horvátország és Bulgária produkálta. Horvátországnál ez a mutató -39,7/1000 fő, Bulgáriának pedig -11,3/1000 fő. A tanulmány kiemeli, hogy ezek az adatok torzítottak lehetnek a 2021-es népszámlálás miatt, de úgy gondolom, hogy ebben az esetben is nagyon szembetűnő különbségek mutatkoztak meg. Érdekesség képpen ebben a felmérésben Magyarországnak a rátája -4,3/1000 fő volt. A felmérést az EUROSTAT készítette. (ec.europa.eu, 2022)

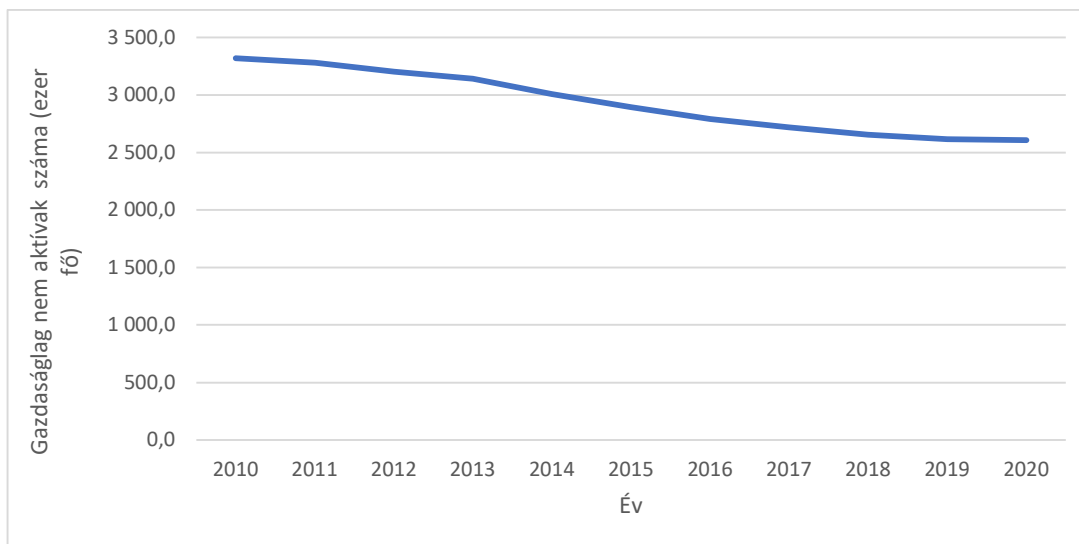
3.4. Néesség bemutatása gazdasági szempontból

Gazdaságilag aktív népesség be tartozik a foglalkoztatottak és a munkanélküliek, ezzel ellentétben a gazdaságilag nem aktívak közé sorolhatjuk, akiket nem tudunk sem a foglalkoztatottakhoz sem a munkanélküliekhez. Ebbe a csoportba tartoznak többek között a tanulók, a nyugdíjasok, akik nem dolgoznak, a háztartásbelik az idénymunkások az idényen kívül, gyermekgondozási ellátásban résztvevők. Az utóbbi 12 évben a gazdaságilag aktív népesség száma folyamatosan növekedett, ezzel ellentétben a gazdaságilag nem aktív népesség száma egyre csökkent, amit az alábbi 14. és 15. ábra mutat be. 2010ben a gazdaságilag aktívak száma 4384E fő volt, míg a nem aktívak száma 3280E fő, ezzel szemben a gazdaságilag aktívak 4871 E fő, a gazdaságilag nem aktívak 2608E fő volt a tavalyi 2022-es évben. (ksh.hu, 2018)

14. ábra A gazdaságilag aktív népesség száma átlagos értéke évente (Ezer fő) 2010-2022

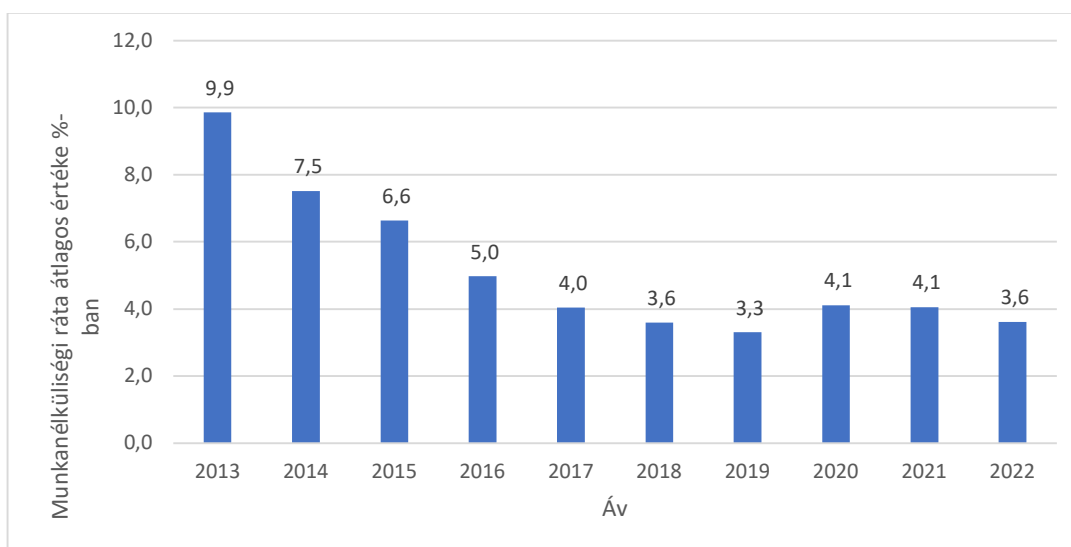
Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

15. ábra Gazdaságilag nem aktívák száma Magyarországon (ezer fő) 2010-2020

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2020

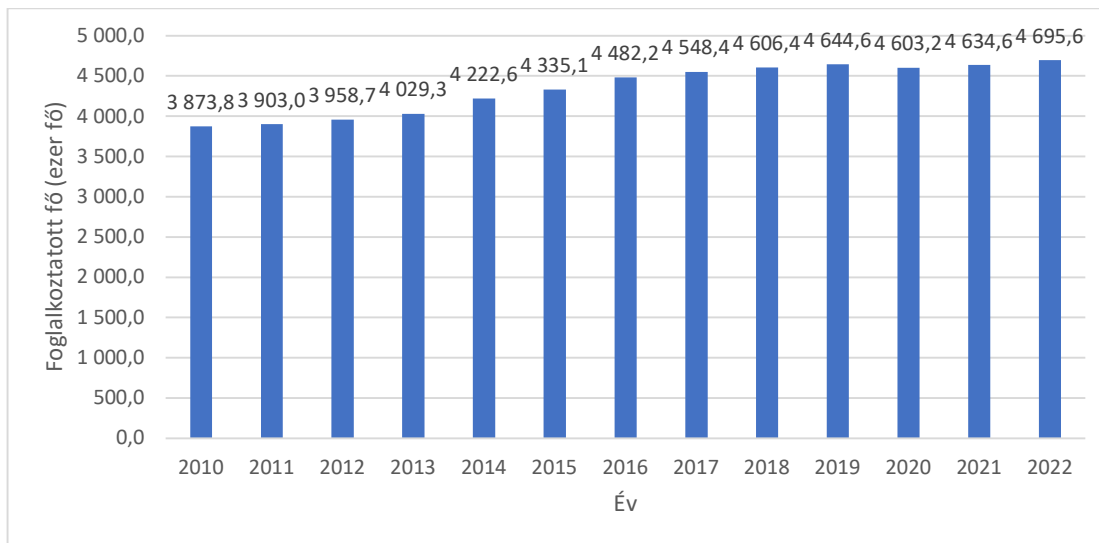
Legjobb tudomásom szerint a nyugdíjakat a gazdaságilag aktív munkavállalók adott időszakra vonatkozó befizetett járulékkötelezettségéből finanszírozzák, ezért nagyon lényeges szempont, hogy Magyarországon milyen értéket mutat a munkanélküliség. Minél alacsonyabb a munkanélküliség, annál több fizetőképese adózó van, akik tudják finanszírozni többek között a nyugdíjakat. 2013-ban a munkanélküliségi ráta átlagos értéke 9,9%-volt, ez a szám 2022-re 3,6%-ra mérséklődött, ahogy a 16.ábra is mutatja. (ksh.hu, 2023)

16. ábra Munkanélküliségi ráta átlagos értéke Magyarországon %-ban (2013-2022)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

Magyarországon folyamatosan emelkedik a foglalkoztatottak száma, ahogy a 17. ábra is szemlélteti. 2010-ben a 3 874 E foglalkoztatott volt az országban, míg ez a szám 2022-ben 4 696E fő volt a KSH szerint. Ennek a maximumát a teljes munkaképes népesség száma jelenti. A foglalkoztatási ráta a 15-64 éves népességben is folyamatos növekedést mutat. 2010-ben 57%, 2017-ben 70,2%, 2022-re pedig már 74,4%-ra emelkedett. Ez azt jelenti, hogy a 15-64 éves korosztály teljes népességéhez viszonyítva százalékos arányban van kifejezve. (ksh.hu, 2023)

17. ábra A foglalkoztatottak száma Magyarországon (2010-2022)

Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023

Az Európai unióban ez az arányszám 70%-ot mutatott 2022-ben. A legalacsonyabb szám Olaszországra volt jellemző 60,5 %-al, az első helyen Hollandia áll az Európai Unió tagországai között. Náluk ez az arányszám 81,8% volt. (statista.com, 2022)

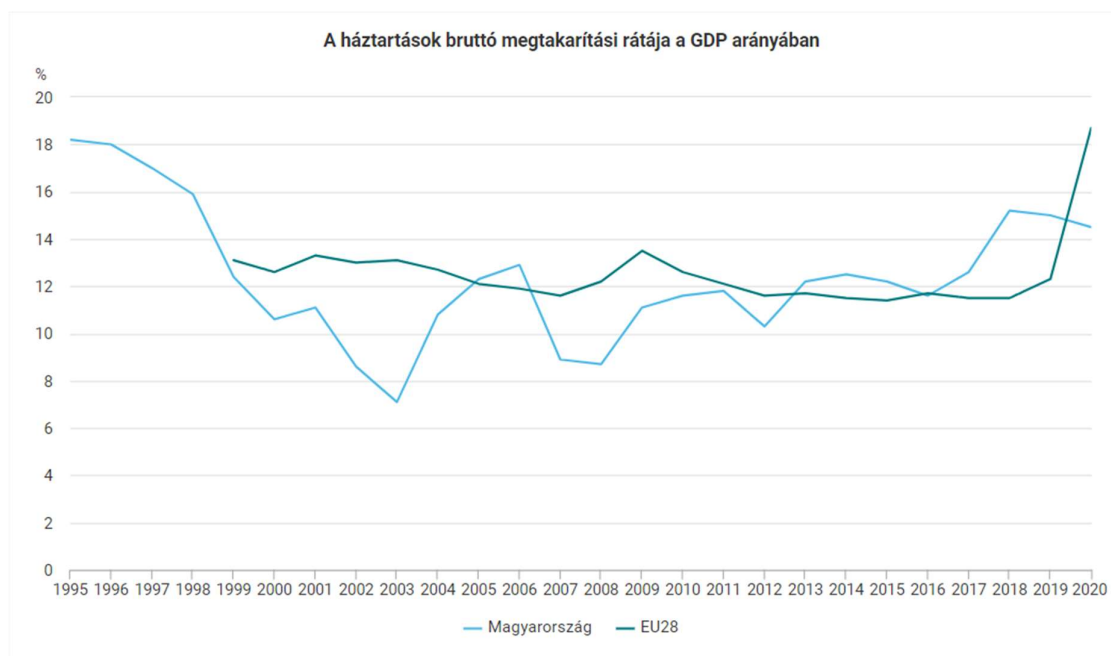
3.5. Megtakarítások, megtakarítási hajlandóság Magyarországon, és az EU-ban.

A megtakarítást Keynes úgy határozta meg, hogy a jövedelemnek fogyasztásra nem fordított része. Véleménye szerint alapvetően ezt a fogyasztási hajlandóság befolyásolja (KEYNES 1965).

A megtakarítási határhajlandóság a jövedelemnek az a része, ami egy pénzegységből a megtakarítás növelésére fordított rész (SAMUELSON és NORDHAUS 2023)

A háztartás bruttó megtakarítási rátája azt mutatja meg, hogy egy adott időszakra rendelkezésre álló jövedelmük hány százalékát halmozzák fel későbbi szükségleteikre. A jövedelmük többi részét fogyasztásra fordítják. (ksh.hu, 2021)

Az elmúlt 25 évben Magyarországon ez a mutató 1995-ben volt a legmagasabb, ekkor 18%-ot mutatott ahogy a 18. ábrán látható. Ettől az évtől csökkent 2003-ig, majd a 2008-as gazdasági világválság után mutatott változást, és 2013ban meghaladta még az EU szintjét is. 2020-ban az Eu átlag 18,7% volt, Magyarország szinte ugyan ebben az évben pedig 14,75%.

18. ábra A háztartások bruttó megtakarítási rátája a GDP arányában
Forrás: ksh.hu 2021

Véleményem szerint ezek a százalékos adatok nem adnak valós képet a helyzetről. Itt célok arra, hogy 2013-ban Magyarországon az egy főre jutó GDP 10 330 EUR volt, míg az EU átlag pedig 28 220 EUR volt. Nagyon nem mindegy, hogy melyik összegnek hány %-át tudja a lakosság megtakarításra fordítani. (ec.europa.eu, 2022)

3.6. Nyugdíjrendszerek bemutatása Magyarországon és EU viszonylatban

Magyarországon 1997-től működik a már „reformált” nyugdíjrendszerünk. Ezt a 1997. évi LXXXI törvény foglalja magába. Ennek az első pillére a nyugdíjbiztosítás, ami felosztó-kirovó elven működik. A rendszerbe befolyó pénzt azonnal felosztják azok a nyugdíjasok között, akik aktív korukban teljesítették a járulékbefizetési kötelezettségeiket. Az aktív korosztályok mindenkor járulékbefizetéseiből finanszírozzák a nyugdíjak fedezetét (MAGYAR ÁLLAM 1997).

A 2. pillér a magán-nyugdíjpénztárak voltak, de ezt a kormány 2010-ben átalakította. Az intézkedések következménye képpen a tagságok nagy része átlépett a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe. Ezzel megszűnt majdnem teljesen ez a pillér. A rendszer 3. pillére az önkéntes alapon működő nyugdíjcélú megtakarítások. Ezeknek a finanszírozása saját nettó jövedelemből történik, amire az állam adójóváírást ad. Ezek egyösszegben hozzáférhetőek vagy járadékként. (kormanyhivatal.hu, 2019)

Társadalombiztosítási nyugdíj szolgáltatások:

Saját jogú nyugellátás:

1. Öregségi nyugdíjkorhatárt betöltők öregségi nyugdíja
2. Nők 40éves munkaviszony után igénybevehető kedvezményes nyugdíja.

Öregségi nyugdíjra akkor jogosult valaki, ha:

- a születési évének megfelelő öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte (a következő ábra mutatja),
- van legalább 20 év szolgálati ideje,
- nőként életkortól függetlenül legalább 40 év jogosultsági idővel rendelkezik.

(kormanyhivatal.hu, 2019)

1. táblázat A nyugdíjkorhatár fokozatos emelése születési korosztályonként

A nyugdíjkorhatár fokozatos emelése születési korosztályonként		
Születési év	Öregségi nyugdíjkorhatár	Öregségi nyugdíjra jogosultság időpontja
1953	63	2016
1954	63,5	2017. II. félév 2018. I. félév
1955	64	2019
1956	64,5	2020. II. félév 2021. I. félév
1957	65	2022
1958	65	2023

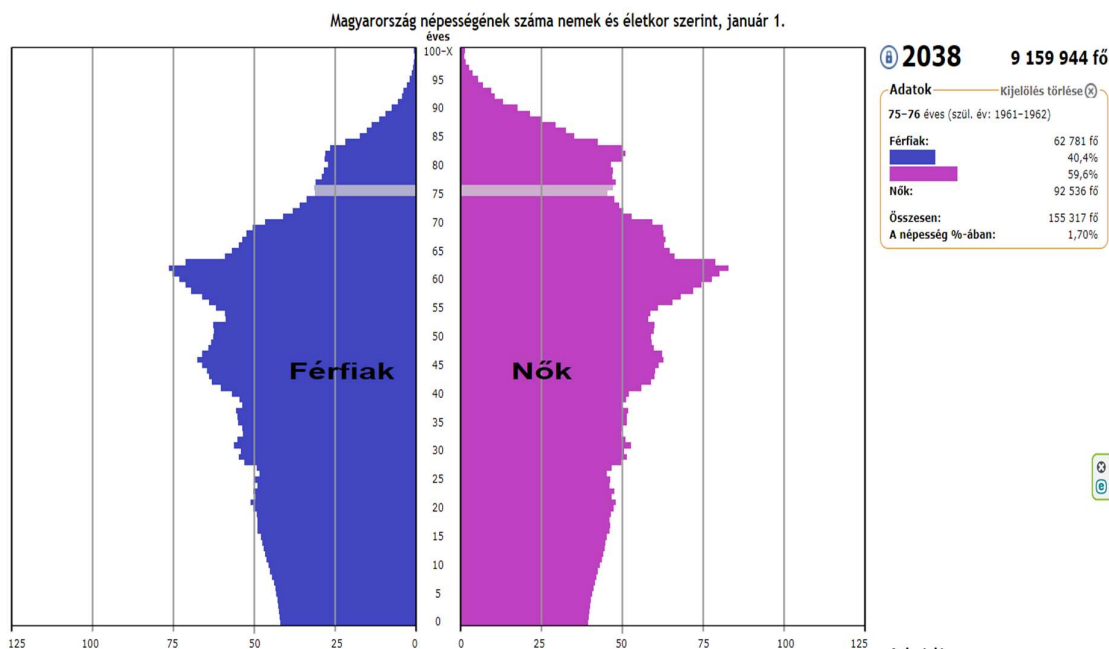
Forrás: kormányhivatal.hu, 2019

Véleményem szerint ahogy már említettem, az a probléma, hogy egyszerűen nem lesz annyi adófizető, akik befizetnek annyi adót, hogy a felosztó-kirovó rendszer által finanszírozzák a nyugellátásba lévőket. 2030-as évek végén fognak elmenni nyugdíjba azok az emberek, akiket Ratkó-unokáknak neveznek. Azért nevezik őket Ratkó-unokáknak, mert 1953-ban jelent meg 2 jelentős intézkedés Magyarországon, ami Ratkó Anna volt egészségügyi miniszter nevéhez fűződik. (penzcentrum.hu, 2020)

1. Gyermektelenségi adó annak a 20-50 év életkorú férfinak, illetve 20-45 év életkorú nőnek, akinek nincs gyermeke.
2. Abortusztilalom.

A két intézkedés miatt több gyermeket vállaltak az emberke, ezáltal generáltak egy magasabb természetes szaporulatot. Az Ő gyermekeiket nevezzük Ratkó unokáknak. (penzcentrum.hu, 2020)

Ez azért probléma, mert ekkora természetes szaporulatra azóta sem volt példa. Ebből adódóan jelentkeznek, amit már korábban említettem, tehát nem lesz annyi adó-és járulékfizető, aki ezt tudja finanszírozni. Ezt az előrejelzést mutatja a 20. ábra is. (penzcentrum.hu, 2020)

19. ábra Magyarország népességének száma nemek és életkor szerint 2038-ban (becsült)

Forrás: ksh.hu, 2023

Magyarországon az átlag öregségi nyugdíj mértéke a KSH szerint 164 102 HUF /hó. Ez 2022 év decemberi EUR középárfolyamon (400 HUF/1 EUR) körülbelül 410 EUR. 2022-ben az Európai Unó tagországok átlag öregségi nyugdíj értéke 1845 EUR volt. (ksh.hu, 2023)

Ezzel szemben a bruttó átlagbér 2022-ben Magyarországon 515 800 HUF volt, ami 355 300 Nettó HUF-ot jelentett a kedvezmények figyelembevételével. Ez egy elég szembetűnő különbség az átlagnyugdíjhoz képest. (ksh.hu, 2023)

2.7. Svéd nyugdíjrendszer

A Svéd nyugdíjrendszernek 3 része van, első (legalsó réteg az államtól kapott nyugdíj, a második réteg a munkáltatótól kapott „foglalkoztatói” nyugdíj, és a 3. réteg a saját nyugdíjmegtakarítás. (collectum.se, 2023)

Állami nyugdíj

Ha Svédországban dolgozik, és adót fizet, akkor pénzt fognak arra a célra fordítani, hogy Önnek legyen állami nyugdíja. Ennek egy részét az adózó fizeti, a másik részét pedig a munkáltató. Ezt havi 46 438 Svéd koronáig lehet megtenni (körülbelül 1 500 000 HUF). Ez az a küszöb, ameddig tudja halmozni az állami nyugdíját. (7.5 jövedelemalapnak felel meg összeg szinten). Ez az összeg minden évben megállapításra kerül, és a svédországi ár és jövedelemtrendet tükrözi. 62 évesen kapható meg. (collectum.se, 2023)

Állami nyugdíj összetevői:

- Jövedelem nyugdíj: A fizetésnek 16%-a. Az állam ebből finanszírozza a jelenlegi nyugdíjasok nyugdíját. Az Ön nyugdíját pedig azok fogják fizetni, akik majd akkor fognak dolgozni és adót fizetni, amikor Ön nyugdíjba vonul. (collectum.se, 2023)

Ez a része teljes mértékben tükrözi a magyar rendszert. A Svéd rendszernek ez a része felosztó-kirovó elven működik, de a nyugdíjrendszernek van 2 másik oldala, ami nyiban különbözik a mi (magyar) rendszerünktől. (collectum.se, 2023)

- Prémium nyugdíj. A prémium nyugdíjra a fizetések 2,5%-át fordítják. Ez már nem felosztó-kirovó rendszer része, hanem ez összegyűlik az adó vagy járulékfizető számára, és Ő fogja eldönteni, hogy a Svéd nyugdíjhivatalon keresztül ezt hova fogja befektetni mindaddig, amíg az illető nyugdíjba nem vonul. (collectum.se, 2023)

Ilyen elem a mi 3 pilléres nyugdíjrendszerünkben is működött. Ezt hívták magánnyugdíjpénztárnak. Sajnos ez sok esetben megszűnt.

- Garantált nyugdíj: Ha alacsony volt a jövedelme egész évben az illetőnek, akkor kaphat minimálnyugdíjat. (collectum.se, 2023)

A rendszer egy másik eleme a Foglalkoztatási nyugdíj.

A nyugdíjnak ezt a részét a munkavállaló a munkáltatótól kapja, amivel kiegészítik az állami nyugdíját. Ha kollektív szerződéssel rendelkező cégnél dolgozik, akkor ez

automatikusan beszámításra kerül. Amennyiben a munkahelye nem rendelkezik kollektív szerződéssel, akkor abban az esetben is jogosultságot szerezhetsz a foglalkoztatási nyugdíjra abban az esetben, ha a munkáltató más megoldást választott. (collectum.se, 2023)

Szerintem ez egy rendkívül hasznos dolog. Véleményem szerint az a jó benne, hogy nem az egész nyugdíjteher az államra hárul, hanem a munkáltatónak is vannak kötelezettségei.

A rendszer harmadik egyében legutolsó eleme a saját megtakarítások.

Az emberek dönthetnek úgy, hogy saját maguknak is képezhetnek megtakarítást nyugdíjcélra.

Én azt gondolom, hogy ez a rendszer azért működik jól, mert:

1. Az állam a levont járulékokból és adókból nem csak a felosztó kirovó elven a teljes összeget fordítja a jelenlegi nyugdíjak finanszírozására, hanem ezeknek egy részét az adózó és járulékfizető nyugdíjára fordítja.
2. Nem csak az államnak kell finanszíroznia a nyugdíj kiadásokat, hanem bevonják a munkáltatókat. Ezzel egy nagyobb teher esik le a költségvetésről.

Az átlagos öregségi nyugdíj mértéke 14 600 Svéd koronát jelent. Ez körülbelül 480 000 HUF forintot jelent. Ez a magyar átlagnyugdíjnak körülbelül 3 szorosa. (minpension.se, 2023)

2.8. Nyugdíjcélú megtakarítások Magyarországon.

Magyarországon egy 2021-es tanulmány a felnőtt korú lakosság 25,7%-a rendelkezik nyugdíjcélú megtakarítással. Ez a szám véleményem szerint az utóbbi időben nem növekedett. A tanulmányban látható, hogy minél nagyobb egy egyén iskolai végzettsége, annál valószínűbb, hogy rendelkezik nyugdíjcélú megtakarítással. Alapfokú végzettségűek közül 14,7%, Középfokú végzettségűek közül 25,8%, míg felsőfokú végzettséggel rendelkezők közül pedig 40,9% rendelkezett nyugdíjcélú megtakarítással nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezőknek az aránya az 56-65 éves korosztályra a legjellemzőbb (RÁDÓCZY 2021).

Magyarországon elérhető nyugdíjcélú megtakarítások.

Munkából adódóan értékesítek nyugdíjcélú megtakarításokat 2 félélt, de országban 3 pénzügyi termék létezik, ami kimondotta nyugdíjcélú. Ezek az Önkéntes nyugdíjpénztár, a nyugdíjbiztosítás, és a nyugdíj előtakarékossági számla. Ezekre a termékekre az állam úgy ösztönzi az embereket, hogy 20% adó-visszatérítéssel segíti azt az embert, aki rendelkezik ilyen pénzügyi termékkel. Egy személynek lehet több nyugdíjcélú megtakarítása, de figyelembe kell venni, hogy összesen maximum 280 000 HUF adókedvezményt lehet igény bevenni. Ebben a fejezetben be fogom mutatni ezeknek a működését.

Önkéntes nyugdíjpénztár:

- Korábban a munkáltatók által népszerű és támogatott nyugdíjcélú megtakarítási forma volt, ebből kifolyólag elég ismert termék.
- Egyik legrégebbi nyugdíjcélú megtakarítási forma.
- A befizetett összegeket általában ügyfél által választható befektetési alapban kezelik.
- A maximálisan igénybevehető adókedvezmény a termékre 150 000 HUF/ÉV, amihez összesen 1 évben 750 000 HUF befizetést kell teljesíteni.
- A termék minimáldíja általában 5000-6000 forint környékén mozog.
- A pénzünkhöz akkor juthatunk hozzá, ha betöltjük a jelenleg hatályos öregségi nyugdíjkorhatárt, de van lehetőség korábban is pénzhez jutni a termékből. Ha már 10 éve van fizetve, akkor az adómentes hozamot kérhetjük pénztárunkból adómentesen. Ezután ugyan ezt minden 3. évben megtehetjük. 10 év letelte után akár meg is tudjuk szüntetni a ÖNYP-nket, de akkor már nem adómentesen tudunk

hozzájutni a tőkerészhez. (Ha emelkedik az öregségi nyugdíjkorhatár, akkor értelemszerűen később férhető hozzá) (nyugdíjmaskeppe.hu, 2023)

Nyugdíj előtakarékosági számla:

- Röviden a működése úgy történik, hogy ez egy értékpapírszámla, amihez nyugdíjazásunkkor férhetünk hozzá. (Ha emelkedik az öregségi nyugdíjkorhatár, akkor értelemszerűen később férhető hozzá)
- Nincs előírt havi megtakarítási összeg, de cserében minden egyes befektetési döntést nekünk kell meghoznunk, nekünk kell kereskedni az értékpapírokkal.
- Legalább 5000 HUF egyszeri befizetéssel nyitható.
- SZJA kedvezmény igénybevehető, a befizetett éves díjak 20%-ig, mint minden más nyugdíjcélú megtakarításnál. Ennek az összege maximum 100 000 HUF lehet évente, amihez teljesítenünk kell legalább 500 000 HUF befizetést 1 évben.
- 2 számlából áll. 1 előszámlából (ide érkeznek a befizetések, az SZJA adójóváírás, és az eladott értékpapírokért kapott pénz). A 2. számla pedig egy értékpapírszámla.
- Alacsony működési költségek jellemzők rá.
- Hátrány: Ha az ember nem ért hozzá, akkor nagy károkat tud okozni a megtakarításában. (nyugdíjmaskeppe.hu, 2023)

Nyugdíjbiztosítás:

- 2014-től létezik. Jelenleg a legnépszerűbb megtakarítási forma.
- Megtakarításként használt modern életbiztosítási forma. (Tartalmazhat a megtakarítás mellett biztosítási elemeket is a szerződés)
- Igénybevehető rá a 20% adójóváírás mint a másik 2 nyugdíjcélú megtakarítási forma esetében.
- Többnyire nemzetközi háttérű intézmények, államtól teljesen függetlenek. Mivel életbiztosítási kategóriába tartozik, sem a NAV, illetve sem az állam nem férhet hozzá.
- A megkötéskor érvényben lévő öregségi nyugdíjkorhatár a lejáratá. (Ha emelkedik a későbbiek folyamán, akkor nem tolódik ki a lejárat.)
- Szolgáltatásai a lejárat, nyugdíjba vonulás, vagy legalább 40%-os rokkantság meghatározása, illetve a biztosított halála.

- Ha az előtakarékoskodónak nincs SZJA befizetése, akkor a biztosított cserével más beléphet a szerződésbe, így az ő SZJA-ból tud a szerződő adóvisszatérítéssel rendelkezni.
- A maximális adójóváírás ebből a termékből évente maximum 130 000 HUF, ehhez teljesíteni kell egy évben 650 000 HUF befizetést.
- 2 típusa van. Hagyományos és UNIT LINK (Befektetési egységekhez kötött).
- Hagyományosnál nagyon alacsony garantiál hozam, míg a befektetési egységekhez kötött szerződéseknel különféle összetételű alapokban kezelik a pénzünket egy előzetes „MIFID” teszt alapján. A teszt lényege, hogy ha az ügyfél kitölti, akkor a biztosító felajánlja neki, hogy melyik befektetési „csomagot” (portffóliót) javasolja.
- A termék minimáldíja 8 000 HUF – 15 000 HUF között mozog a piacon.
- Idő előtti megszüntetés esetén nem kapjuk meg a visszaigényelt SZJA-kat, illetve még kamatadót is fizethetünk.
- 3 év után a termék működése rugalmas, tehát bármilyen élethelyzethez lehet formálni. (nyugdijmaskeppe.hu, 2023)

3. ANYAG ÉS MÓDSZERTAN

Diplomadolgozatomhoz készítettem egy kvantitatív kutatást egy kérdőív segítségével. Ezt a kérdőívet a Google felület segítségével hoztam létre. A közösségi média platformokon osztottam meg, illetve a családtagok, barátok, ismerősök, és ismerősök ismerősei töltötték ki. Összesen 126 válaszadás érkezett be. A célcsoportom olyan személyek voltak, akik jelenleg is gazdaságilag aktív személyek. A kérdőívet 2023.02.09.-én tettem közzé, és 2023.04.26.-án zártam le.

Az első kérdés, hogy mekkora összegű nyugdíjra számít havi gyakorisággal? (Szám beírása). Ezzel a kérdéssel azt szerettem volna megtudni rögtön, hogy valójában a kitöltő tudja-e, hogy mik a jövőbeli kilátásai. Ha már ez a kérdés elgondolkodtatja erről, már megérte ezt a témát választanom a diplomadolgozatomhoz. A következő kérdések a kitöltő ismeretére irányul, és így szól. Milyen típusú nyugdíjcélú megtakarítást ismer Magyarországon? (többet is jelölhet). Magyarországon jelenleg ahogy már korábban említettem 3 típusú nyugdíjcélú megtakarítás létezik. Nagyon fontosnak tartom, hogy az emberek legyenek tisztában a lehetőségeikkel. Ha az ember nem tudja, hogy mik a lehetőségei, akkor el sem gondolkozik rajta. Ezután következett a mennyire ismeri ezeknek a termékeknek az előnyeit és hátrányait (Skála 1-7) kérdésem. Itt az összehasonlításhoz szükséges alaptudás felmérést szerettem volna elvégezni. A 3 államilag támogatott termék közül tudni kell a fogyasztónak, hogy neki melyik a legjobb. Ezt csak a megfelelő ismerettel tudja meghatározni. Nem véletlen, hogy ezeket a termékeket többnyire tanácsadókön keresztül lehet elérni. Ők itt nagyon fontos szerepben vannak, amikor egy ügyfelüknél egy ilyen igény felmerül. A következő kérdésemet is ilyen célból tettem fel. A kérdés úgy hangzik, hogy mennyire ismeri a működését a nyugdíj célú megtakarításoknak? (Skála 1-7). Ezek kérdések után következett 2 kérdés. A 2 kérdés feltételének a célja, hogy felmérjem, hogy a kitöltő személyek mennyire érzik felelősségüknek a nyugdíj kérdését, és azt, hogy rendelkezzenek ilyen típusú termékkel. Az első erre irányuló kérdés úgy hangzott, hogy mennyire érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat? (Skála 1-7), a másik pedig úgy, hogy tudja-e, hogy miért van szükség nyugdíj célú megtakarításokra? (Igen, nem) Ezek a kérdések egy pontos képet adtak arról, hogy a kitöltőknek milyen arányánál tudatosult az, hogy a rendszer adottságai miatt neki is erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy jobb helyzetben tudják élni az életüket akkor, amikor nyugdíjba vonulnak. A kérdéscsoport után olyan kérdések következtek, amik a jelenlegi helyzetet

mérik fel, és azt, hogy miért rendelkeznek, és miért nem rendelkeznek ilyen termékkel. Egyszerű, és sokatmondó kérdésként határoztam meg a következőt. Rendelkezik nyugdíjcélú megtakarítással? (Igen-nem). Ez a kérdés valós képet ad arról, hogy a kérdőívet kitöltők közül mekkora rész rendelkezik bármilyen nyugdíjcélú termékkel jelenleg. Ezután következett az a kérdésem, ami annak az okát keresi, hogy miért nincs nyugdíjcélú megtakarításra szolgáló terméke, és így szólt: Amennyiben nem rendelkezik ilyen megtakarítással, kérem válassza ki az alábbiak közül miért nem rendelkezik ilyen típusú megtakarítással. (Több előre meghatározott lehetőség közül választás). Itt több, a munkából adódó legtöbb olyan tényezőt állítottam be válaszadási lehetőségnek, amik tapasztalataim alapján a leginkább jellemző az ügyfelekre, és meghagytam egy egyéb válaszadási lehetőséget, ami azt a célt szolgálta, ha a kitöltő úgy gondolta, hogy a válasza nincs benne az általam megfogalmazott válaszok között. Ezután felszerettem volna mérni a soron következő termékkel, hogy 1 vagy több ilyen pénzügyi termékkel rendelkezik. Korábban már említettem, hogy erre van lehetősége bármelyik magyar munkavállalónak Milyen típusú nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezik? (Megfelelő előre meghatározott típusok kiválasztása). Válaszadási lehetőségnek itt a 3 féle termék nevét lehetett megjelölni. Ebből következett a következő kérdés, miszerint mennyit fizet havonta nyugdíjcélú megtakarításra? (Szám beírása).

Ha már a kitöltő minden olyan kérdésemre választ adott, ami rá mint egyén vonatkozik, felszerettem volna mérni, hogy a munkáltatók mennyire partnerek a munkavállalók esetében erre a kardinális kérdésre, és támogatják-e a munkavállalókat. Fizet-e önnek a munkahelye béren kívüli juttatásként ilyen megtakarításba? Amennyiben erre a kérdésre igen válasz érkezett, meg szerettem volna tudni, hogy milyen mértékű „támogatást” nyújtanak ezek a munkáltatók Ezután a következő kérdés következett, amire konkrét választ vártam. Mekkora összeget fizet Önnek a munkahelye nyugdíj célú megtakarításra béren kívüli juttatásként? A munkáltatói kérdésekre vonatkozó válaszok alapján leszűrhető az, hogy a munkáltatók hogyan gondolkoznak a nyugdíjjal kapcsolatban.

Ezután következtek az egyénre vonatkozó személyes kérdések, miszerint, van Önnek gyermeke? (Igen-nem). Ezt a kérdést azért tartottam lényegesnek, mert eszembe jutott az a feltételezés, hogy aki rendelkezik gyermekkel, az nagyobb felelősséget érez a jövője iránt. Hány gyermeke van? (Szám beírása). Ezután következett pár demográfiai kérdés

Életkor? (Szám beírása) Az Ön neme? (Férfi-nő) Legmagasabb iskolai végzettsége? (Meglévő lehetőségek közül kiválasztása) Lakhelyének irányító száma? (Szám beírása)

Ezekre azért volt szükségem, hogy tudjam, hogy milyen csoport töltötte ki, illetve a hipotéziseimmel kapcsolatban is összefügg néhányuk. Az utolsó kérdésem a jövedelemre irányult, amit a következőképpen fogalmaztam meg. Mekkora nettó jövedelemmel rendelkezik havi gyakorisággal? (Nettó bevételi osztályok) Ez a kérdés azért volt lényeges, mert az egyik hipotézisem lényeges összetevője a jövedelem.

Eredmények értékeléséhez használt módszertan

Csuprov mutató képletét a 21.ábrán találhatjuk

$$T = \sqrt{\frac{\chi^2}{N \cdot \sqrt{(t-1) \cdot (s-1)}}},$$

20. ábra Csuprov mutató képlete

Forrás: MOLNÁR 2015

Az ismérvek nominális mérési szintű ismérvek közötti kapcsolatot nevezzük asszociációnak. A számítás alapja a kontingencia tábla. A statisztikai táblák alapvetően háromfélék lehetnek: egyszerű, csoportosító és kombinatív táblák. Az asszociáció mérésekor ez utóbbiakat használjuk (MOLNÁR 2015).

Vegyes kapcsolat, szórásnégyzet mutató (22.ábra)

Két ismerv között meg lehet különböztetni 3 féle kapcsolatot, amik az alábbiak:

- független egymástól (x ismerv és y ismerv között nincs kimutatható kapcsolat)
- sztochasztikus kapcsolatban állnak egymással
- függvényszerű kapcsolatban állnak egymással

(DUSEK és KOTOSZ 2016)

Ezek ismérvek közötti kapcsolatot az ismérvek típusától tesszük függővé az alábbi módon:

- minőségi-minőségi ismérvek → asszociáció
- minőségi-mennyiségi ismérvek → vegyes kapcsolat
- mennyiségi-mennyiségi ismérvek → korreláció

(DUSEK és KOTOSZ 2016)

$$\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2 = \sum_{j=1}^m \sum_{i=1}^{n_j} (y_{ij} - \bar{y}_j)^2 + \sum_{j=1}^m n_j (\bar{y}_j - \bar{y})^2,$$

$$SST = SSB + SSK$$

21. ábra Vegyes kapcsolat képlete

Forrás: DUSEK és KOTOSZ 2016

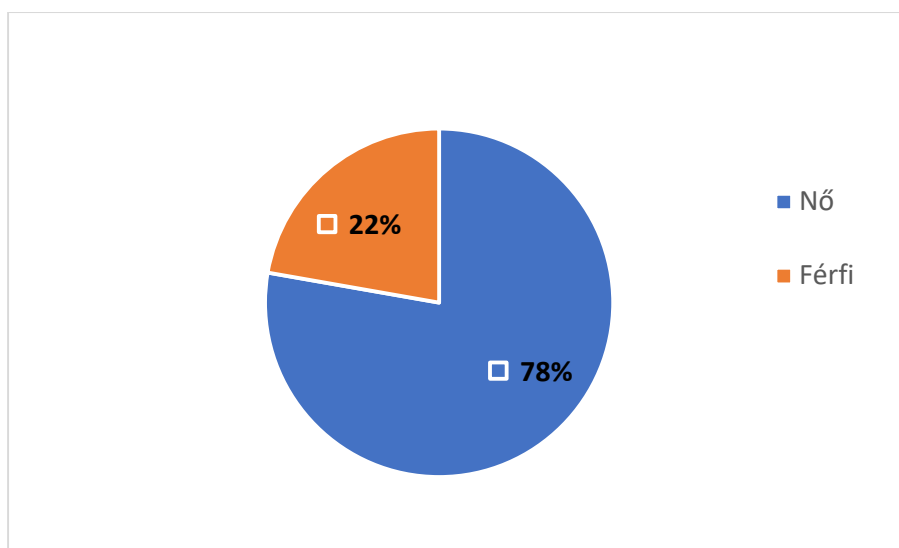
Ebben a képletben az SST a teljes eltérésnégyzet összeget jelenti, az SSB jelenti a belső eltérés négyzetösszegét, az SSK pedig a külsőeltérésnégyzet összegét. Ha ezeket kiszámoltuk, az $n(j)$ pedig a j -edik sokaságnak az elemszáma. (DUSEK és KOTOSZ 2016)

Ha a fenti értékeket kiszámoltuk, akkor a következő lépésben ki tudjuk számolni a H mutatót, ami a két ismérv közötti kapcsolat szorosságát fogja megmutatni. Az értéke $[0;1]$ lehet. Ha az érték 0-hoz van közel, akkor a kapcsolat gyengének minősül, ha az érték 1-hez közelít, akkor erős a kapcsolat a két ismérv között. (DUSEK és KOTOSZ 2016)

4. Eredmények

A kérdőívet a közzététele után 126 ember töltötte ki, akiknek az átlagos életkoruk 48,9 év volt.

A kitöltők arányát tekintve (23. ábra), 22% volt a férfi kitöltő, és 78% a női. A férfiak átlagos életkora 46,5 év, míg a nők átlagos életkora 50,8 év volt. A legidősebb kitöltő választását nem tudom relevánsnak venni a kutatásom szempontjából, hiszen Ő már nyugdíjasként töltötte ki a kérdőívet. Az Ő életkora 82 év volt. A legfiatalabb kitöltő 21 éves volt.

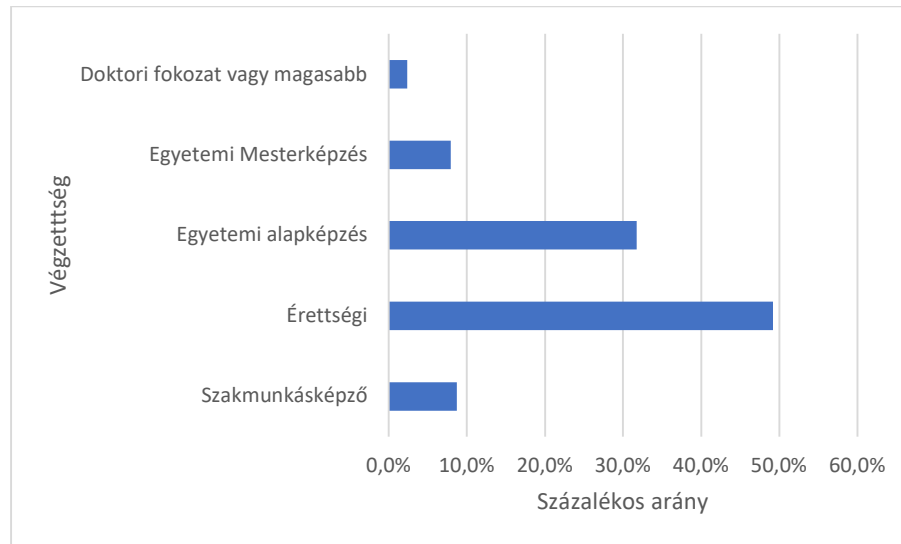

22. ábra A kitöltők nemének megoszlása (N=126)

Forrás: Saját szerkesztés

Iskolai végzettséget tekintve az alábbi eredményekre jutottam (24. ábra). Alapfokú végzettséggel egy kitöltő sem rendelkezett. Számomra ez nagyon érdekes volt. Azt tudom feltételezni, hogy vagy nem jutott el általam és az ismerőseim által olyan emberhez, aki ilyen végzettséggel rendelkezne, vagy mivel online módon történik, az eszköz hiánya korlátozhatta ezeket a kitöltőket. Szakmunkás végzettséggel a 126 kitöltőnek a 8,7%-a rendelkezett. Ebben az esetben ez összesen 11 személyt jelentett. A következő végzettségi szint az Érettségi volt. A kitöltőknek a legtöbb része 49,2% rendelkezett ilyen végzettséggel. Magyarországon én úgy gondolom, hogy ez a legelterjedtebb végzettség a felnőtt lakosság körében. Ez a 49,2% összesen 62 embert tett ki a kitöltők közül. A következő végzettségi szint rendelkezett a 2. legtöbb ilyen végzettséggel. Ők voltak azok, akik egyetemi alapképzéssel megszerzett diplomával rendelkeztek, összesen 40 fő. A

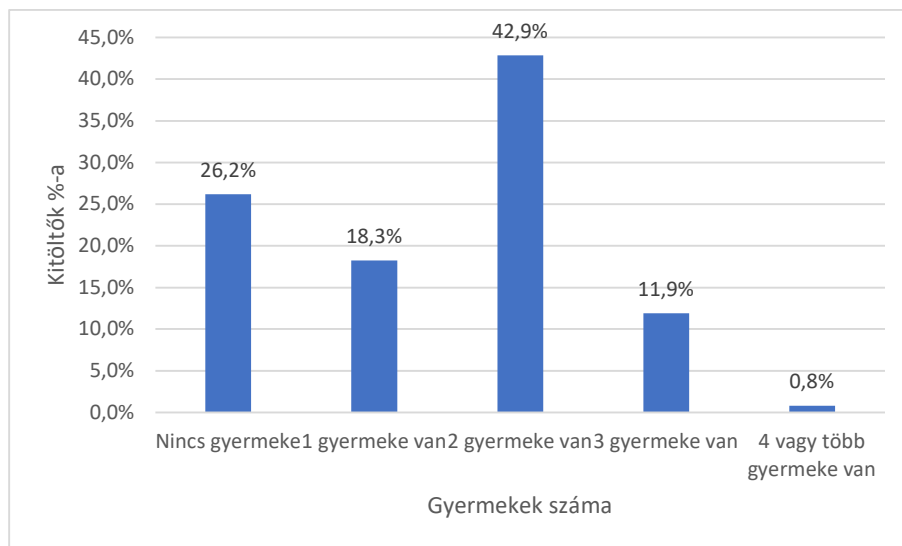
kitöltők arányában 31,7 %-a volt. A következő végzettségi szint az egyetemi mesterképzés volt. A kitöltők 7,9%-a rendelkezett ezzel a végzettséggel. Ezután következett a doktori vagy magasabb végzettségűek. Ők voltak azok, akik a legkevesebben voltak. Számszerűsítve összesen 3 fő volt. Az összes kitöltő számához mérve 2,4%. Ezeket az adatokat láthatjuk az alábbi ábrán.

23. ábra Kitöltők megoszlása iskolai végzettség szerint (N=126)

Forrás: Saját szerkesztés

Gyermekek tekintetében nagyon érdekes adatot kaptam (25. ábra). A kitöltők átlagosan 1 gyermekkel rendelkeztek. Ez az adat eléggé meglepett. Pont annyi gyermekkel rendelkeznek a kitöltők, mint ahányan kitöltötték a kérdőívet összesen. A kitöltőknek a 26,2%-a nem rendelkezik gyermekkel, 18,3%-ának van 1 gyermeke. A legtöbben 2 gyermekkel rendelkeznek. Ez a kitöltőknek a 42,9% volt. Ezután következett azoknak a kitöltőknek a száma kik 3 gyermekkel rendelkeznek. 11,9% rendelkezett ennyi gyermekkel. 4 vagy több gyermekkel összesen 1 kitöltő rendelkezett, arányában Ő a kitöltők 1%-át sem érte el.

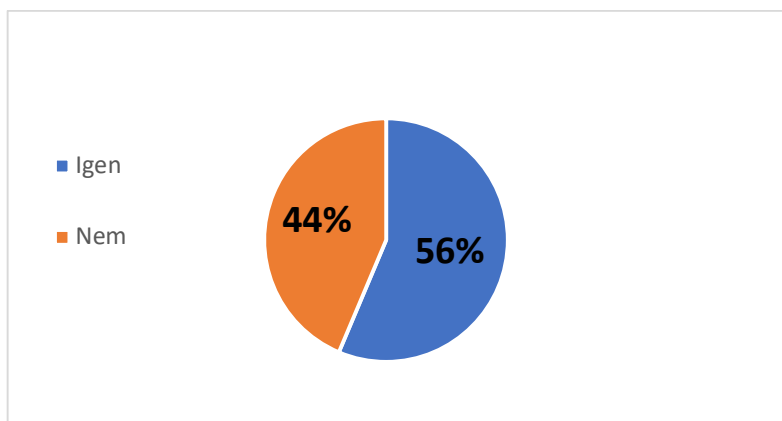

24. ábra Gyermekek száma kitöltőnként (N=126)

Forrás saját szerkesztés

A kitöltőknek az 56%-a rendelkezik valamilyen féle nyugdíjcélú megtakarítása. Ők összesen 71 kitöltő volt. Az átlagos havidíj, amit erre fordítanak az 24 114 HUF volt. Ez a havi megtakarítás az országban elérhető nyugdíjcélú megtakarítások típusától függetlenül egy nagyon jó összegnek mondható, főleg, ha figyelembe vesszük ezek termékek által nyújtott előnyöket, és a hozamokat. Véleményem szerint, ha minden egyes gazdaságilag aktív magyar ember rendelkezne legalább ekkora havidíjú nyugdíjcélú megtakarítással, akkor egy hatalmas lépést tudna az ország tenni a nyugdíjrendszer negatív hatásainak a csillapítására.

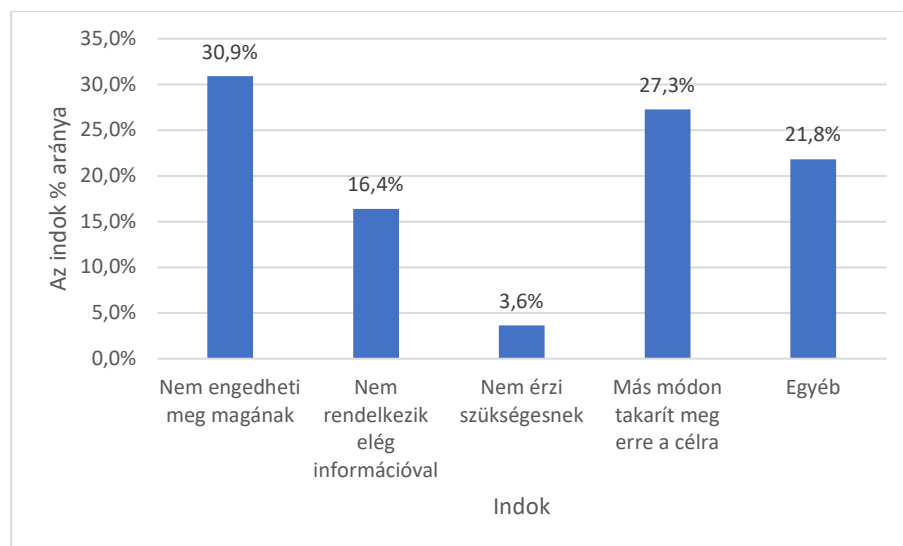
A kitöltők 44%-a nem rendelkezik nyugdíjcélú megtakarítással (26. ábra), ami 55 kitöltőt jelentett.

195. ábra Nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezők aránya (N=126)

Forrás: Saját szerkesztés

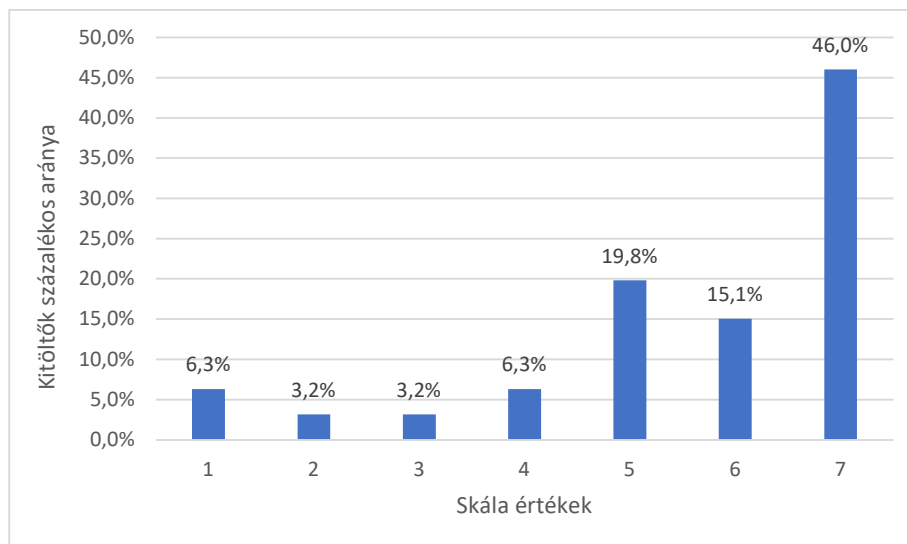
Ezeknél az embereknél arra voltam kíváncsi, hogy mi az az ok, ami miatt nem rendelkeznek nyugdíjcélú megtakarítással (27. ábra). Az 55 kitöltőnek a túlnyomó része (30,9%-) sajnos nem engedheti meg magának, hogy ilyen típusú megtakarítással rendelkezzen. A 2. legtöbb nemmel szavazó azt jelölte meg ennél a kérdésnél, hogy más módon takarít meg. Ők 15-en voltak összesen, a nemmel válaszolók 27,3%-a. Véleményem szerint ők azok az emberek, akik a magánnyugdíjpénztár törvénymódosításánál bizalmukat veszítették a nyugdíjcélú megtakarítási termékekkel szemben. 16,4% azt jelölte meg, hogy nem rendelkezik elég információval. Ez azt tükrözi, hogy van feladat az értékesítők számára, hiszen ők azok, akik biztosítják az információkat a fogyasztók számára ezekről a termékekről. 21,8% nem indokolta a választát, ők az egyéb indokot jelölték meg. Számomra nagyon megnyugtató adat, hogy a kitöltőknek mindössze a 3,6%-a nem érzi szükségesnek. Első körben arra gondoltam, hogy ez a 2 kitöltő rendelkezik a legnagyobb havi szintű bevétellel, de ez a várakozásom nem igazolódott be. Ők a 350 001 – 450 000 HUF, illetve a 250 001 – 350 000 HUF bérsávba sorolták be magukat. Véleményem szerint ez nem az a havi szintű bevételi mennyiség, ahol ettől a típusú lehetőségtől bátran el lehet tekinteni.

26. ábra Miért nincs nyugdíjcélú megtakarítása? (N=55)

Forrás: Saját szerkesztés

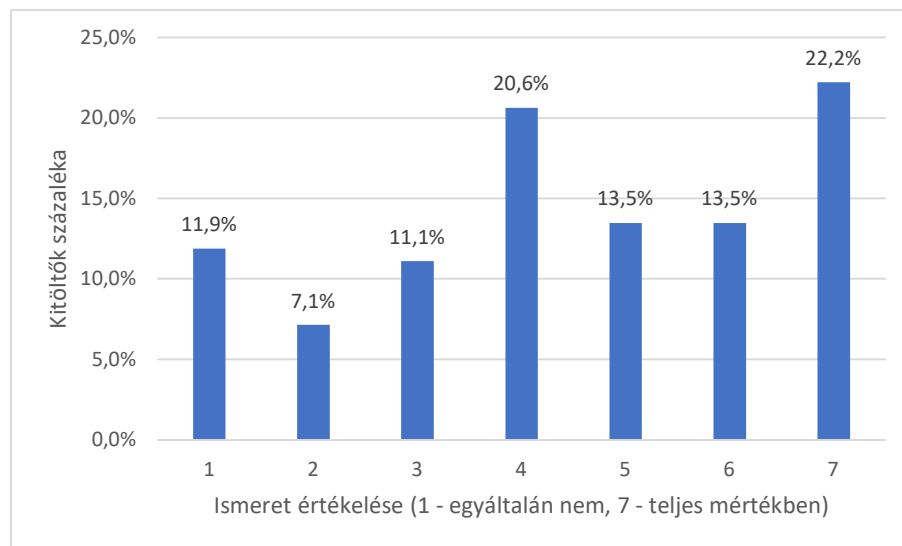
A következő kérdésben (28. ábra) kitöltők skálán (1-7) tudták értékelni, hogy mennyire érzik szükségesnek azt, hogy rendelkezzenek nyugdíjcélú megtakarítással. Az értékek átlaga 5,6 volt, ami azt mutatja, hogy többnyire szükségesnek érzik. Az 1 érték volt az egyáltalán nem érzi szükségesnek, a 7 pedig nagyon szükségesnek érzi.

207. ábra Mennyire érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat (1- egyáltalán nem 7- teljes mértékben) N=126

Forrás: Saját szerkesztés

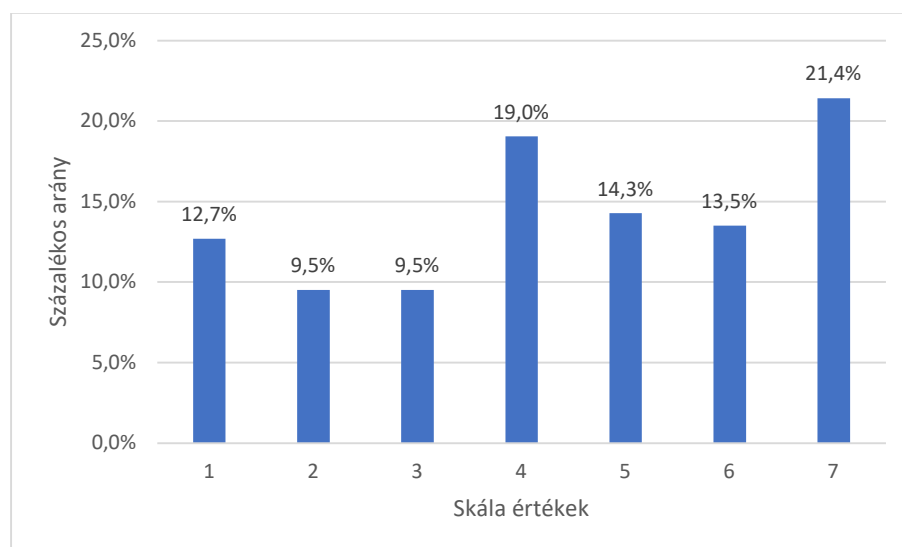
A következő kérdésben (29.ábra) arra voltam kíváncsi, hogy az emberek mennyire ismerik a nyugdíjcélú megtakarítások előnyét és hátrányát. Ezt egy 1-7-ig terjedő skálán tudták megtenni, ahol az 1-es érték mutatta azt, hogy semmilyen ismeretük nincs ezzel kapcsolatban, a 7-es érték pedig azt jelölte, hogy teljes mértékben tisztába vannak ezzel. A kapott értékeknek az átlaga 4,46 volt. Számomra ez is azt mutatta, hogy sok ember nem is tudja, hogy igazából ezek a termékek hogyan is működnek, és véleményem szerint sokszor ezért határolódnak el tőle. Eléggé megoszlottak a válaszadások az 1-es és a 7-es értékek között. Az már szerintem egy jó irány, hogy a kitöltők közül 22,2%-a teljesen tisztában van az ilyen típusú termékek előnyével és hátrányával kapcsolatban, és csak 11,9% volt az aki azt jelölte meg, hogy fogalma sincs, hogy hogyan is működnek ezek. Ezen kívül a válaszok nagy része a 3-6-ig terjedő skálán mozog. Ez számomra bizonytalanságra utal a kitöltők részéről. Véleményem szerint, ha valaki nem tájékozott teljes mértékben, akkor már negatívan fogja közölni, ha megkeresést kap egy értékesítőtől a témával kapcsolatban. Szerintem az elfogadható megoszlás az lenne, ha a kitöltők nagy része egy ilyen kérdésre legalább 5-ös választ tudna megjelölni. Ezzel elérhető lenne az, hogy minél nagyobb arányban működjön a tudatosság, és az öngondosságnak a mértéke.

28. ábra Mennyire ismeri előnyét-hátrányát a nyugdíjcélú megtakarításoknak (N=126)

Forrás: Saját szerkesztés

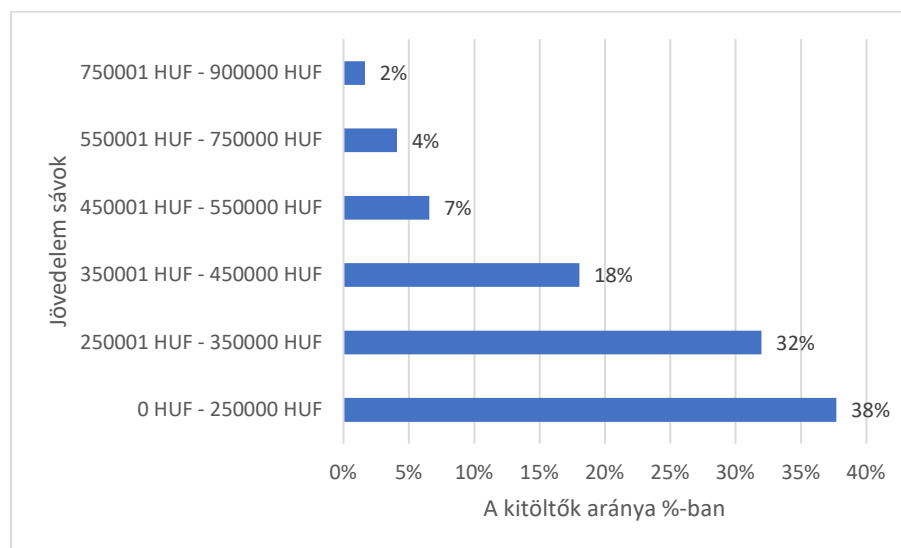
Az előző kérdéshez hasonló kérdést is feltettem, miszerint mennyire ismeri működését a nyugdíjcélú megtakarításoknak (1- egyáltalán nem 7- teljes mértékben). Itt (30.ábra) hasonló eredményt vártam, mint az előző kérdésben. Érdekesség, hogy a várakozásom beigazolódott. A válaszok értékének az átlaga 4,33 volt. A teljes mértékben ismeri 7-es skálaszintre a válaszadók 21,4%-a jelölte meg, míg az 1-es értéket a válaszadók 12,7% jelölte. A második legtöbb jelölést a 4-es érték kapta. Ezt a kitöltők 19%-a jelölte meg. Alapvetően kijelenthető, hogy a kitöltők nagy része a 4-7-es értékre adott választ.

29. ábra Mennyire ismeri a nyugdíjcélú megtakarítások működését? (1-egyáltalán nem 7- teljesm értékben) N=126

Forrás: Saját szerkesztés

Kutatásomban vizsgáltam, hogy a kitöltők milyen jövedelemmel rendelkeznek (31. ábra). 6 jövedelemsávot alakítottam ki, amik a következők voltak: 0 HUF - 250000 HUF; 250001 HUF - 350000 HUF; 350001 HUF - 450000 HUF; 450001 HUF - 550000 HUF; 550001 HUF - 750000 HUF; 750001 HUF - 900000 HUF. Nagy meglepetésemre többnyire a kitöltők inkább az alacsonyabb jövedelmszint sávokba sorolták be magukat. A kitöltők 70%-a 350 000 Nettó HUF vagy annál kevesebb jövedelemmel rendelkezik. 18% rendelkezik 350 001 – 450 000 Nettó HUF között. A Kitöltőknek mindössze 2%-a keres 750 001 HUF vagy annál nagyobb összeget. Nyilván az, hogy a kitöltők 70%-a a legalsó két osztályba tartozik eléggé korlátozza a megtakarítási lehetőségeket, főleg a jelenlegi valós infláció mértékekkel szemben, de akár már kezdeti pár ezer forint is elindíthat egy megoldást a nyugdíj célú megtakarítások készítésének érdekében.

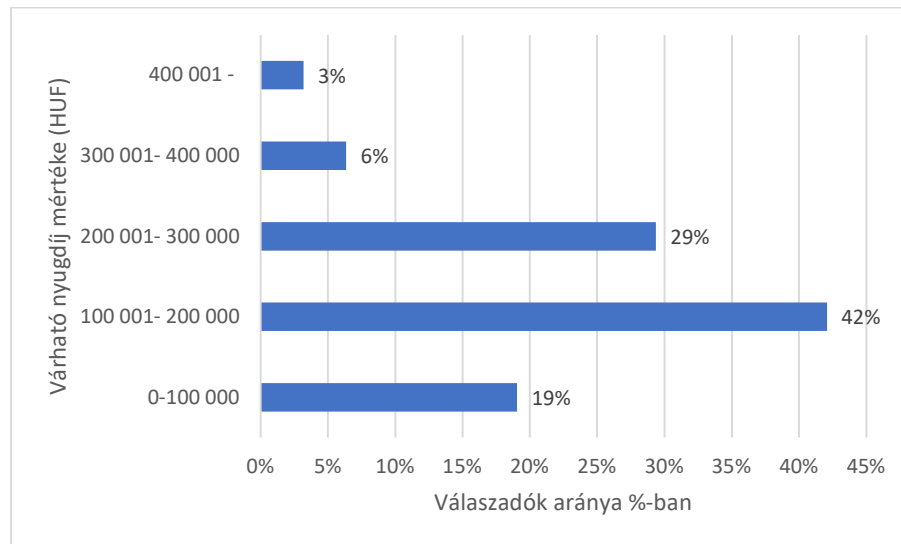

30. ábra A kitöltők jövedelmének megoszlása (Nettó HUF) (N=122)

Forrás: Saját szerkesztés

Kíváncsi voltam, hogy a kitöltők mekkora összegű nyugdíjra számítanak (32. ábra). Ez nagyon lényeges információ egy egyén számára annak tekintetében, hogy mekkora neki a hajlandósága egy nyugdíjcélú megtakarítás elindítására. Véleményem szerint azt már látják, hogy a nettó jövedelmüknek megfelelő összeget nem fognak elérni nyugdíjba vonulásukkor. Többen jelöltek 0 HUF összeget. Ennek az lehet az oka, hogy látják, hogy hogyan alakul a nyugdíjnak az értéket, illetve tisztába vannak a felosztó-kirovó rendszer sajátosságaival. Ez egy nagyon szélsőséges érték szerintem. A kitöltők legnagyobb része (42%-a) azt jelölte meg, hogy 100 001 – 200 000 HUF-ra tehető az az összeg, amit nyugdíjba vonulásukkor a nyugdíjintézet meg fog ítélni számukra. A második legnagyobb

része a kitöltőknek a 200 001 – 300 000 HUF sávban volt, a harmadik pedig a legalsó 0 – 100 000 HUF forint közötti részt jelölte meg. A legkevesebb százaléka a kitöltőknek voksolt a 400 001 – vagy felette HUF összegű nyugdíjra. Véleményem szerint ezek a számok is azt igazolják, hogy az emberek már többnyire látják a problémát.

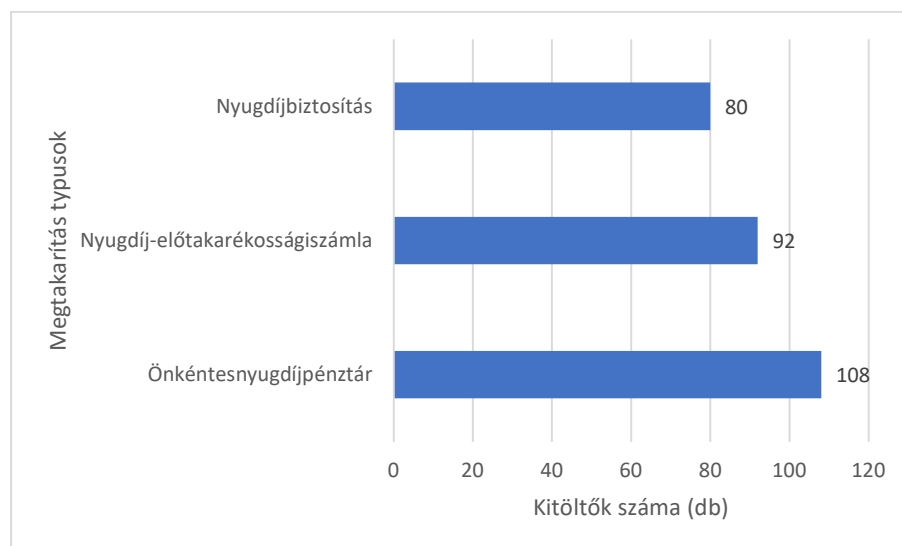

211. ábra Mekkora összegű (HUF) nyugdíjra számít? (N=126)

Forrás: Saját szerkesztés

Kíváncsi voltam, hogy a kitöltők melyik típusú nyugdíjcélú megtakarítások ismer az országban (33. ábra). Erre 3 lehetőség van jelenleg hazánkban. Önkéntes nyugdíjpénztár, Nyugdíj-előtakarékossági számla, Nyugdíjbiztosítás. Mind a három típusú megtakarítás akár három féle személynek is megfelelő lehet külön-külön. Ha egy ember nem ismeri mind a 3 típust, akkor nem lesz tisztában a piaccal, és ezáltal a lehetőségeivel. Ha valaki csak egy adott típust ismer, és nem felel meg számára, akkor elveti a lehetőségét. A legtöbben a legrégebbi terméket ismerik, ami a piacon van, ez az Önkéntes nyugdíjpénztár. Ez a legrégebbi nyugdíjcélú megtakarítási formák. Korábban, amíg nem kellett a munkáltatónak ennyi adót fizetni, addig a munkáltatók is előszeretettel használták, mint választható béren kívüli juttatás, ezáltal nagyon sok ember ismeri. A kitöltők közül ezt 108 ember jelölte meg. A 2. helyen a Nyugdíj-előtakarékossági számla volt. Az értékesítési csatorna tekintetében ezt többnyire bankok értékesítik. Ha az ember bankba megy, nagy valószínűséggel fog ezzel a termékkel kapcsolatos információval találkozni. Ezt a terméket 92 fő jelölte meg, hogy ismerik. A legkedvesebb jelölést kapta a Nyugdíjbiztosítás. Ez a termék még nagyon fiatal a piacon. 2017-óta lehet ilyet kötni. Értékesítési csatorna

tekintetében többnyire biztosítók értékesítik ezt a terméket. Ezt mindössze 80 kitöltő ismeri.

32. ábra Milyen típusú nyugdíjcélú megtakarítást ismer Magyarországon? N=126
Forrás: Saját szerkesztés

5. Következtetések és javaslatok

H1₀: A megkérdezettek alacsony %-a érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat.

H1: Nem igaz, hogy a megkérdezettek alacsony %-a érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat.

Ez a hipotézisem (H1₀) nem igazolódott be. A megkérdezetteknek 61%-a nagyon szükségesnek érzik ezeket a típusú megtakarításokat. A kérdésre 1-7 értéke közül lehetett 1-et megjelölni, ahol az 1-es érték jelentette azt, hogy egyáltalán nem érzi szükségesnek, és a 7-es érték pedig azt jelentette, hogy teljes mértékbe szükségesnek érzi. A beérkezett válaszok közül 15,1% adott meg 6-os értéket, és 46% jelölte meg a 7-est válaszádsakor. Érdekeség, hogy vannak olyan kitöltők, akik ezt a témát, illetve azt, hogy rendelkezzenek ilyen megtakarítással, voltak a kitöltők között, de csak nagyon kevesen. az 1-es és a 2-es értéket összesen a 9,5%-uk választotta. Az erre a kérdésre érkezett válaszok alapján készített grafikon mutatja ezt be, ami a ... ábra.

H2₀: A megkérdezettek alacsony %-a van tisztában a nyugdíjcélú megtakarítások működésével.

H2: Nem igaz, hogy a megkérdezettek alacsony %-a van tisztában a nyugdíjcélú megtakarítások működésével.

Ez a hipotézisem (H2₀) nem igazolódott be. Meglepően tapasztaltam a következő eredményeket. A hipotézist egy egyszerű skálás kérdéssel mértem, és ez alapján mértem. A kérdés úgy szólt, hogy „Mennyire ismeri a működését a nyugdíjcélú megtakarításokat”. Erre a kérdésre egy 1-7-ig terjedő skálán tudták a kitöltők megjelölni a válaszukat, ahol az 1-es érték az egyáltalán nem, a 7-es érték a teljes mértékben jelentette. 5-6-7 értéket a kitöltők majdnem fele (49,2%) jelölte meg. Véleményem szerint ez nagyon jó arány. az 1-es illetve 2-es értéket összesen a kitöltők 22,2% adott választ. Tapasztalataimból adódóan és a kutatásomra alapozva azt tudom mondani, hogy ez a tudatosság egyre jellemzőbb. Az erre a kérdésre érkezett válaszokat a ... saját készítésű ábrám szemlélteti.

H3₀: A magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők fontosabbnak érzik a nyugdíj célú megtakarításokat.

H3: Nem igaz, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők fontosabbnak érzik a nyugdíjcélú megtakarításokat.

Ez a hipotézisem részben beigazolódott. Csoprov féle asszociációs együtthatóval vizsgáltam. A teljes sokaság válaszadásai alapján számoltam ki ezt a mutatót. Fontos megjegyezni, hogy minimális tudatosságot mutat a mutató értéke a képzetesebb kitöltők között.

H4₀: Minél magasabb egy kitöltőnek a jövedelme, annál többet fizet nyugdíj célú megtakarításra.

H4: Nem igaz, hogy minél magasabb egy kitöltőnek a jövedelme, annál többet fizet nyugdíj célú megtakarításra.

Ez a hipotézisem sem igazolódott be. A számítás után a H értéke 8,72%-volt, tehát független a két ismerv egymástól.

Javaslatok

1. Javaslataim között a legfontosabbnak tartom, hogy mindenki, aki gazdaságilag aktív munkavállaló, rendelkezzen nyugdíjcélú megtakarítása.
2. Fontos lenne a magyar nyugdíjrendszernek megreformálása egy jól működő nyugdíjrendszerrel rendelkező országhoz hasonlóan, mint például a Svéd nyugdíjrendszer.
3. A nyugdíjak mértékét többször kellene megvizsgálni évente, és az érvényben lévő inflációs mutatóval növelni.
4. Sokkal több oktatást és reklámot biztosítani a népszerű telekommunikációs csatornákon keresztül. A munkáltatók számára létrehozni egy oktatás sorozatot minden évben, aminek az ismereteit igazolt módon át kellene adniuk a munkavállalók számára.
5. Támogatni kell az oktatást pénzügyi ismeretekkel. Már középiskolában el kellene kezdeni oktatni a pénzügyekről a diákokat. Ezzel a később munkaerőpiacra kerülésükkor sokkal tudatosabban fognak működni, és ezáltal nagy valószínűséggel minőségibb életet tudnak élni felnőtt korukban.

6. Összefoglalás

Munkámból és tanulmányaimnak köszönhetően az a tapasztalatom, és úgy látom, hogy a jelenleg működő nyugdíjrendszer véleményem szerint nehézségekbe fog ütközni a jövőben. Alapszakon a megtakarítási szokásokat vizsgáltam, ebből következett, hogy ezt a témát fogom tovább fűzni a későbbi tanulmányaim során. Ezért esett a választásom a nyugdíjhelyzet, illetve a nyugdíjcélú megtakarítások szegmensére. Tudatosság szempontjából én úgy gondolom, hogy Magyarországon a magasabb végzettséggel rendelkező embereknél egyre jobb a helyzet. Jelenleg az információ a megtakarításokról több csatornánk keresztül elérhető, de én úgy gondolom, hogy azoknak az értékesítőknek van hatalmas szerepe, akik ezeket a pénzügyi termékeket értékesítik, és ott ülnek az ügyféllel szembe. Ekkor van a legnagyobb lehetőség megváltoztatni egy ember gondolkodását.

Magyarországon az átlag öregségi nyugdíj mértéke a KSH szerint 164 102 HUF /hó, 2022-ben az Európai Unó tagországok átlag öregségi nyugdíj értéke 1845 EUR volt. Ez óriási különbség. Ezzel szemben a bruttó átlagbér 2022-ben Magyarországon 515 800 HUF volt, ami 355 300 Nettó HUF-ot jelentett a kedvezmények figyelembevételével. Ez egy elég szembetűnő különbség az átlagnyugdíjhoz képest.

Több ehhez hasonló adatot vizsgáltam a szakirodalmi áttekintés során, és ebből adódóan hoztam létre saját primer kutatásom, ahol a kitöltőknek a helyzetét vizsgáltam és a nyugdíjcélú megtakarításokhoz kapcsolódó helyzetüket.

Kutatásom bemutatása:

A primer kutatásom egy kvantitatív kutatás volt, aminek célja a kitöltők nyugdíjcélú megtakarításokkal kapcsolatos információk begyűjtése volt. Ide kapcsolódott többek között a várt nyugdíj mértéket, a tudatosság, mennyire érzik szükségesnek ezeket a megtakarítási formák, illetve mennyire hajlandóak ezekre a termékekre havi vagy éves gyakorisággal valamennyi pénzt fordítani, és milyen végzettséggel rendelkeznek. A kutatás végeredményét a 126 kitöltőnek a válaszai alapján mutattam be, tehát a kutatás elemszáma 126 fő. A kérdőív online módon lett nyilvánosságra hozva.

Hipotéziseim az alábbiak voltak:

- H1₀: A megkérdezettek alacsony %-a érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat.
- H1: Nem igaz, hogy a megkérdezettek alacsony %-a érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat.

A nullhipotézisem nem igazolódott be. A kitöltők válaszadásai alapján többségük azt a válasz lehetőséget jelölte meg, hogy szükségesnek érzi a nyugdíjcélú megtakarításokat.

- H2₀: A megkérdezettek alacsony %-a van tisztában a nyugdíjcélú megtakarítások működésével.
- H2: Nem igaz, hogy a megkérdezettek alacsony %-a van tisztában a nyugdíjcélú megtakarítások működésével.

A null hipotézisem itt sem igazolódott be. A kitöltők majdnem fele tisztában van ezeknek a termékeknek a működésével bár ennek mélységét nem vizsgáltam. A kitöltők legalább középfokú végzettséggel rendelkeztek, ebből is következhetett, hogy ekkora része ismeri a működésüket ezeknek a termékeknek a kitöltők közül.

- H3₀: A magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők fontosabbnak érzik a nyugdíj célú megtakarításokat.
- H3: Nem igaz, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők fontosabbnak érzik a nyugdíjcélú megtakarításokat.

A nullhipotézisem beigazolódott. Enyhe kapcsolatot tudtam kimutatni Csuprov mutatóval a kitöltő végzettsége és a nyugdíjcélú megtakarítás fontosságára adott válaszok között.

- H4₀: Minél magasabb egy kitöltőnek a jövedelme, annál többet fizet nyugdíj célú megtakarításra.
- H4: Nem igaz, hogy minél magasabb egy kitöltőnek a jövedelme, annál többet fizet nyugdíj célú megtakarításra.

Ez a hipotézisem nem igazolódott be.

Összességében úgy gondolom, hogy megfelelő mértékű információt tudtam gyűjteni a dolgozatom elkészítése alatt. Az eredményekkel olyan szempontból elégedett vagyok, hogy a negatív jellegű hipotéziseim nem igazolódtak be. Az számomra egyértelműen pozitív, hogy az emberek egyre többet foglalkoznak ezzel a témával, és fontosnak is tartják. Bízom benne, hogy mind az öngondoskodás mértéke, mind a nyugdíjrendszer a jövőben változásokon fog átesni pozitív irányba. A továbbiakban akár a munkám során, akár ahol lehetőségeim engedik továbbra is fel fogom hívni a figyelmet a megtakarítások és az öngondoskodás szerepére, és annak lehetséges módjaira.

7. IRODADLOMJEGYZÉK

Felhasznált szakirodalom:

1. 1997. évi LXXXI törvény
2. Dr. BOROS A., Dr. JUHÁSZ P., Dr. LANTOS O., Dr. TÁTRAI T.: A közbeszerzés alapjai, Wolters Kluwer Hungary Kft.
3. DUSEK T., KOTOSZ B. (2017): TERÜLETI STATISZTIKA, Akadémiai Kiadó Zrt.
4. KEYNES J. M. (1965): A foglalkoztatás, a kamat és a pénz általános elmélete. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó
5. MOLNÁR T. (2017): EMPIRIKUS TERÜLETI KUTATÁSOK ÉS MÓDSZEREK, Akadémiai Kiadó Zrt.
6. PÉCSI K. (2021): NYUGDÍJCÉLÚ MEGTAKARÍTÁSI HAJLANDÓSÁG MAGYARORSZÁGON, p.1., DOI: 10.15170/MM.2021.55.KSZ.02.06
7. W. D. NORDHAUS, P. A. SAMUELSON (2016): Közgazdaságtan, Akadémiai Kiadó Zrt.

Internetes források:

1. Collectum (2023): The Swedish pension system, [How the pension system works - Collectum](#), olvasás dátuma: 2023.03.21.
2. Ec.europa (2023): Magyarország öregedési ellátások, [Magyarország - Foglalkoztatás, szociális ügyek és társadalmi befogadás - Európai Bizottság \(europa.eu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.05.
3. Ec.Europa (2023): Real GDP per capita, [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.10.
4. Elemzőközpont (2023): GDP: Nominális, reál GDP jelentése, GDP adatok értelmezése, [GDP: nominális, reál GDP jelentése, GDP adatok értelmezése \(elemzeskozpont.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.08.
5. Elemzőközpont (2023): Infláció: Mit jelent? Hatásai, számítása, magyarázat, [Infláció: Mit jelent? Hatásai, számítása, magyarázat \(elemzeskozpont.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.07.

6. EUROSTAT (2021): Fertility statistics, [Fertility statistics - Statistics Explained \(europa.eu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.16.
7. EUROSTAT (2022): Population and population change statistics, [Population and population change statistics - Statistics Explained \(europa.eu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.16
8. Kormányhivatal (2019) Tájékoztató a nyugdíjrendszerről, [Tájékoztató \(kormanyhivatal.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.05.
9. KSH (2023): 20.1.2.3. A foglalkoztatottak száma, vármegye és régió szerint [ezer fő], [20.1.2.3. A foglalkoztatottak száma, vármegye és régió szerint \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.16.
10. KSH (2023): 22.1.1.1. A népesség, népmozgalom főbb mutatói, [22.1.1.1. A népesség, népmozgalom főbb mutatói \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.14.
11. KSH (2022): 21.1.1.5. Az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) értéke és volumenindexe, [21.1.1.5. Az egy főre jutó bruttó hazai termék \(GDP\) értéke \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.08.
12. KSH (2015): Bruttó hazai termék (GDP), <https://www.ksh.hu/docs/hun/modszgyors/gdpmodsz15.html>, olvasás dátuma: 2023.03.05.
13. KSH (2021): 4.4. Bruttó megtakarítási ráta, [Bruttó megtakarítási ráta – Fenntartható fejlődés indikátorai \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.17.
14. KSH (2020): 2.1.2. Eltartottsági ráták, öregedési index, január 1. (2005–2020), [2.1.2. Eltartottsági ráták, öregedési index, január 1. \(2005–2020\) \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.15.
15. KSH (2018): Foglalkoztatottság és munkanélküliség módszertan, [Foglalkoztatottság és munkanélküliség – Módszertan \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.16.
16. KSH (2023): Gyorstájékoztató, bruttó átlagkereset, [Keresetek \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.20.
17. KSH (2023): 20.2.2.11. Munkanélküliségi ráta, vármegye és régió szerint, negyedévente [%], [20.2.2.11. Munkanélküliségi ráta, vármegye és régió szerint, negyedévente \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.16.

18. KSH (2020): 2.1.3. Népmozgalom (2004–2019), [2.1.3. Népmozgalom \(2004–2019\) \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.15.
19. KSH (2022): 25.1.1.34. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma és teljes ellátásának havi átlagösszege, január, [25.1.1.34. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma és teljes ellátásának havi átlagösszege, január \(ksh.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.20.
20. MinPension (2023): Hur mycket pengar behöver en pensionär 2023?, [Hur mycket pengar behöver en pensionär? - minPension](#), olvasás dátuma: 2023.03.21.
21. MNB (2023): Befektetés és megtakarítás, [Befektetés, megtakarítás \(mnb.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.05.
22. MNB (2023): Havi elemzés az infláció alakulásáról, [inflacios-alapmutato-aktualis-havi-ertekeles.pdf \(mnb.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.07.
23. Nyugdíjmaskeppen (2023): Nyugdíj előtakarékoság kisokos, [Nyugdíj előtakarékoság kisokos - Hogyan és Hol érdemes elindítani? \(nyugdigmaskeppen.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.21.
24. Pénzcentrum (2020): Mikor volt a Ratkó korszak? A Ratkó korszak hatása a magyar társadalomra, [Mikor volt a Ratkó korszak? A Ratkó korszak hatása a magyar társadalomra \(penzcentrum.hu\)](#), olvasás dátuma: 2023.03.20.
25. STATISTA (2023): Employment rate in the European Union in 2022, by country, [EU employment rate by country 2022 | Statista](#), olvasás dátuma: 2023.03.17.

Táblázatok és ábrák jegyzéke

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Az infláció alakulása 2007 és 2023 között Forrás: mnb.hu, 2023	6
2. ábra Az egy főre jutó GDP alakulása Magyarországon (HUF) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2022	7
3. ábra Magyarország népességének alakulása 2010-2023 Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	8
4. ábra Népesség megoszlása nemek szerint Magyarországon (2010-2023) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	9
5. ábra A házasságkötések száma Magyarországon évente (2010-2022) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	10
6. ábra Válások száma Magyarországon 2010-2022 Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	10
7. ábra Öregedési index Magyarország (2010-2022) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	11
8. ábra Az elveszületések száma Magyarországon (2010-2023) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	12
9. ábraA halálozások száma Magyarországon (2010-2022) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	12
10. ábra A természetes fogyás száma Magyarországon (2010-2022) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	13
11. ábra Teljes termékenységi arányszám Magyarországon (2010-2022) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	14
12. ábra Európa populációja 1960-2022 Forrás: ec.europa.eu, 2022	15
13. ábra Születések és halálozások az EU-ban 1960-2020 Forrás: ec.europa.eu, 2022	16
14. ábra A gazdaságilag aktív népesség száma átlagos értéke évente (Ezer fő) 2010-2022 Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	17
15. ábra Gazdaságilag nem aktívak száma Magyarországon (ezer fő) 2010-2020 Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2020	18
16. ábra Munkanélküliségi ráta átlagos értéke Magyarországon %-ban (2013-2022) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	18
17. ábra A foglalkoztatottak száma Magyarországon (2010-2022) Forrás: Saját szerkesztés ksh.hu, 2023	19
18. ábra A háztartások bruttó megtakarítási rátája a GDP arányában Forrás: ksh.hu 2021 ..	20
25. ábra Nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezők aránya (N=126) Forrás: Saját szerkesztés	35
27. ábra Mennyire érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat (1- egyáltalán nem 7- teljes mértékben) N=126 Forrás: Saját szerkesztés	37
31. ábra Mekkora összegű (HUF) nyugdíjra számít? (N=126) Forrás: Saját szerkesztés	40

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat A nyugdíjkorhatár fokozatos emelése születési korosztályonként	22
---	----

Nyilatkozatok

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A Fülöp Martin Bálint (hallgató Neptun azonosítója: BKKKMY) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A diplomadolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Gyöngyös, 2023 május 04.

Belső konzulens

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A Fülöp Martin Bálint (név) (hallgató Neptun azonosítója: BKKKMY) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: Gyöngyös, 2023.03.04.

Belső konzulens

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Fülöp Martin Bálint
A Hallgató Neptun kódja: BKKKMY
A dolgozat címe: Nyugdíjcélú megtakarítások vizsgálata egy konkrét kutatás alapján
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: Dr. Tóth Eszter Ilona - Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék
Mucsics F. László - Matematika és Modellezés Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítotam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: 2023 év 05 hó 08 nap

Hallgató aláírása

Nyugdíjcélú megtakarítások vizsgálata egy konkrét kutatás alapján

Tisztelt Kitöltő!

Fülöp Martin Bálint vagyok a Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem - Vezetés és szervezés MSC szakos hallgatója. Kérdőívemmel a nyugdíjcélú megtakarítások témakörét vizsgálom, aminek az eredményeit a diplomadolgozatomhoz fogom felhasználni. A kérdőív kitöltése **anonim módon** történik, és csak **pár percet** vesz igénybe. Kérem segítse a munkámat egy kitöltéssel. Előre is köszönöm!

** Kötelező kérdés*

1. Mekkora összegű nyugdíjra számít havi gyakorisággal? (Kérem az összeg beírását) *

2. Tudja-e, hogy miért van szükség nyugdíjcélú megtakarításokra? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

3. Milyen típusú nyugdíjcélú megtakarítást ismer Magyarországon? (többet is jelölhet) *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

☐ Önkéntes nyugdíjpénztár

☐ Nyugdíj-előtakarékossági számla

☐ Nyugdíjbiztosítás

4. Mennyire ismeri ezeknek a termékeknek az előnyeit és hátrányait? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Nem ismerem

1 ☐

2 ☐

3 ☐

4 ☐

5 ☐

6 ☐

7 ☐

Teljes ismerettel rendelkezem

5. Mennyire ismeri a működését a nyugdíjcélú megtakarításoknak? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Nem ismerem

1 ☐

2 ☐

3 ☐

4 ☐

5 ☐

6 ☐

7 ☐

Teljes ismerettel rendelkezem

6. Mennyire érzi szükségesnek a nyugdíjcélú megtakarításokat? *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

	Nem érzem szükségesnek
1	☐
2	☐
3	☐
4	☐
5	☐
6	☐
7	☐
	Nagyon szükségesnek érzem

7. Rendelkezik nyugdíjcélú megtakarítással? *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen *Ugrás a(z) 8. kérdésre*
☐ Nem *Ugrás a(z) 12. kérdésre*

8. Milyen típusú nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezik? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Nyugdíjbiztosítás
☐ Önkéntes nyugdíj pénztár
☐ Nyugdíj-előtakarékossági számla

9. Mekkora összeget fordít havonta nyugdíjcélú megtakarításra? (Kérem számmal beírni az összeget) *

10. Fizet-e Önnek a munkahelye béren kívüli juttatásként nyugdíjcélú megtakarítást? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen [Ugrás a\(z\) 11. kérdésre](#)
☐ Nem [Ugrás a\(z\) 13. kérdésre](#)

11. Mekkora összeget fizet Önnek a munkahelye nyugdíjcélú megtakarításra béren kívüli juttatásként? (Kérem számmal írja be az összeget) *

[Ugrás a\(z\) 13. kérdésre](#)

12. Kérem válassza ki az alábbiak közül, miért nem rendelkezik ilyen típusú megtakarítással. *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Nem engedhetem meg magamnak
☐ Nem érzem szükségesnek
☐ Más módon takarítok meg erre a célra
☐ Nem rendelkezem elég információval ezekről a termékekről
☐ Egyéb

13. Mekkora havi nettó HUF jövedelemmel rendelkezik?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ 0 HUF - 250000 HUF
☐ 250001 HUF - 350000 HUF
☐ 350001 HUF - 450000 HUF
☐ 450001 HUF - 550000 HUF
☐ 550001 HUF - 750000 HUF
☐ 750001 HUF - 900000 HUF
☐ 900001 HUF - vagy több

14. Önnek hány gyermeke van? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Nincs gyermekem

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4 vagy több

15. Mi az Ön életkora? (Kérem szám beírásával válaszoljon) *

16. Az Ön neme? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Nő

☐ Férfi

17. Legmagasabb iskolai végzettsége? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Általános iskola

☐ Szakmunkásképző

☐ Érettségi

☐ Egyetemi Alapképzés

☐ Egyetemi Mesterképzés

☐ Doktori fokozat vagy magasabb

18. Lakhelyének irányítószáma? (Kérem számmal beírni) *
